

**De mensa
van Unitas
gaat dicht**

Pag. 4



**Sommige
dikke buiken
zijn juist
gezond**

Pag. 7

**'Landbouw-
wetenschappen
zijn provinciaal'**

Pag. 10



WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

1E JAARGANG/ 21 JUNI 2007

RESOURCE

#35



Pag. 12

DE NERD EN ZIJN VELDROBOT

COLOFON

Resource, Weekblad voor Wageningen Universiteit en Researchcentrum, is een onafhankelijk weekblad voor personeel en studenten van Wageningen UR en wordt uitgegeven door Cereales Uitgeverij; ISSN 1389-7756.

Redactieadres/ Binnenhaven 1, 6709 PD Wageningen, Postbus 357, 6700 AJ Wageningen, tel. 0317 466666, fax 0317 466667, e-mail resource@cereales.nl; secretariaat Linda Glasmacher en Sandra van den Brink-Vermeulen. Geopend van 8.30 tot 12.30 uur.

Redactie/ Korné Versluis (hoofdredacteur, algemeen nieuws), telefoon 0317 466680, e-mail korne.versluis@cereales.nl;

Lieke de Kwant (eindredactie), telefoon 0317 466685, e-mail liele.de.kwant@cereales.nl;

Yvonne de Hilster (eindredactie, studenten), telefoon 0317 466687, e-mail yvonne.de.hilster@cereales.nl;

Gert van Maanen (landbouw, plant), telefoon 0317 466684, e-mail gert.van.maanen@cereales.nl;

Sara van Otterloo (eindredactie international pages), telefoon 0317 466691, e-mail sara.van.otterloo@cereales.nl;

Wim Bras (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail wim.bras@cereales.nl;

Jan Braakman (dier), telefoon 0317 466682, e-mail jan.braakman@cereales.nl;

Alexandra Branderhorst (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail alexandra.branderhorst@cereales.nl;

Laurien Holtjer (groene ruimte, dier), telefoon 0317 466689, e-mail laurien.holtjer@cereales.nl;

Willem Koert (voeding, biotechnologie), telefoon 0317 466681, e-mail willem.koert@cereales.nl;

Paul Link (internet), telefoon 0317 466690, e-mail paul.link@cereales.nl;

Nicolette Meerstadt (studenten), telefoon 0317 466666, e-mail nicollette.meerstadt@cereales.nl;

Albert Sikkema (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail albert.sikkema@cereales.nl;

Joris Tielens (economie, buitenland), telefoon 0317 466688, e-mail joris.tielens@cereales.nl;

Martin Woestenburg (groene ruimte), telefoon 0317 466682, e-mail martin.woestenburg@cereales.nl.

Landelijk nieuws: Hoger Onderwijs Persbureau (HOP).

Foto's/ Guy Ackermans, Bart de Gouw, Martijn Weterings, BvB, Rita van Biesbergen, Ruben Smit, Hoge Noorden, Jurjen Bersee

Illustraties/ Henk van Ruitenbeek, Guido de Groot

Vormgeving/ Hans Weggen, telefoon 0317 466686, e-mail hans.weggen@cereales.nl. Basisvormgeving/ Office for Design, Loek Kemming

Druk/ Dijkman Offset BV

Directeur Cereales/ Henk Prevaes

Abonnementen/ Studenten van Wageningen Universiteit en personeel van Wageningen UR krijgen Resource gratis; anderen kunnen zich abonneren voor E52,50, buitenland E122,50 per jaar. Inlichtingen: telefoon 0317 466666.

Advertenties intern/ Onderdelen van Wageningen UR kunnen tegen speciaal tarief adverteren in Resource. Informatie bij het secretariaat. Kleintjes is de rubriek voor niet-commerciële advertenties. Kosten E5 (studenten en medewerkers E3,50) per 30 woorden.

Advertenties extern/ Van Vliet, bureau voor media-advies, Passage 13, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023 5714745.

Serviceberichten/ Beknopte, zakelijke mededelingen van eenheden van Wageningen UR aan studenten en personeel kunnen gratis in Resource worden geplaatst. Inlichtingen: 0317 466666.

RESOURCE

#35

WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

1E JAARGANG/ 21 JUNI 2007

KOERT®

ZIEKE FONS

'Ik ben weliswaar reeds halverwege mijn lunch', zegt Fons Werry hardop. 'Maar ik kan me niet voorstellen dat ik al zoveel wijn heb gedronken dat ik dingen zie die er niet zijn.'

Werry hapt het stukje truffel van zijn vork en slaat er dan mee op de geharnaste man, die tegenover hem aan de eettafel heeft plaatsgenomen. Een metalen galm vult het vertrek.

'Geen hallucinatie', constateert Werry opgelucht. 'Ik ben nog steeds in het bezit van mijn niet onaanzienlijke geestelijke vermogens.'

'Sinds je afscheidsrede in Nijmegen ben ik daar niet zeker van, vriend Fons', zegt de man in het middeleeuwse harnas.

'Hoe kom je op het idiote idee dat wij in Wageningen provinciaal zijn?'

'Die stem ken ik', zegt Werry. 'Dat is...'

De ridder draait het vizier van zijn helm naar boven. 'En niemand anders', zegt Rudy Rabbinge sotto voce. 'Vanwaar die onredelijke afkeer van het Wageningse, Bourgondische nestbevuiler?'

'Ik heb niets gezegd over Wageningen', zegt Werry. 'Ik had het over de landbouw-wetenschappen in het algemeen en...'

'Kun je in onze kantines niet de stadse broodjes kopen waar je smulpaperige gehemelte zo naar verlangt?'

'...en van de landbouwwetenschappen moet ik nu eenmaal constateren dat ze zich ontwikkelen in een zelfgekozen isolament.'

'Geneer je je voor onze trekkers op de wegen?', vraagt Rabbinge. 'Voor onze klompen in de gang?'

'Jij draagt geen klompen', weet Werry.

'Is het nooit in je opgekomen dat je eigenlijk vooral zelf provinciaals bent? En dat je je afkeer van jezelf projecteert op de wakere mannen en vrouwen van landbouwonderzoek? Arme, zieke Fons.'

'Rudy, alsjeblieft', steunt Werry. 'Beledig me gerust, maar bespaar me je provinciale woordgrapjes.'

'Ridder Rudy voor jou', zegt Rabbinge, krabbend aan zijn metalen borstplaat.

'Hare Majesteit heeft mij onlangs - voor de tweede keer alweer - geslagen tot ridder.'

'Dat is toch nog hard aangekomen', zegt Werry.

Willem Koert



Pag. 8
Hogeschool loopt achter in communicatie



Pag. 13
Hoe een conciërge Juliana redde van een nat pak

Pag. 14

'Verdoofd castreren is slecht voor boerenoren en -ruggen'



Page 20
How students got conservationists to agree on ivory trade

BOVEN HET MAAI-VELD



'De cijfers kloppen, de conclusie dat de zaak onder controle is niet'

ONTBOSSING

Goed nieuws in de Jakarta Post deze week. De ontbossing in Indonesië gaat veel minder snel dan eind jaren negentig. Wageningse onderzoeksgegevens wijzen volgens bosbouwminister Kaban uit dat tussen 1997 en 2000 jaarlijks bijna drie miljoen hectare bos verdween. Tussen 2000 en 2005 was dat nog maar één miljoen hectare per jaar. De cijfers komen van het Wageningse bedrijfje Sarvision van onderzoeker Dirk Hoekman.

Kloppen die cijfers in de Jakarta Post, meeneer Hoekman?

'De cijfers zullen wel ongeveer kloppen. Maar je kunt niet concluderen dat de ontbossing onder controle is. In 1997 en 1998 waren er door El Niño grote bosbranden op Kalimantan. Daardoor zijn miljoenen hectares verdwenen. Dat verklaart een deel van de hoge cijfers tussen 1997 en 2000. Een andere verklaring is dat er steeds minder bos over is. Indonesië beschikte vroeger over meer dan honderd miljoen hectare bos. Daar is nog zestig miljoen van over, waarvan dertig miljoen laaglandbos. Eén miljoen per jaar is dus minder dan vroeger, maar het betekent nog steeds dat binnen dertig jaar al het laaglandbos in Indonesië gekapt kan zijn.'

U werkte vroeger voor de universiteit, nu voor uw eigen bedrijf Sarvision, hoe zit dat?
'Ik ben het bedrijf begonnen vanwege de vacaturestop. Wij mochten geen mensen aannemen, en dat vond ik onverantwoord. Want het werk is echt ontzettend belangrijk. Het bedrijf is dus een beetje uit nood geboren. Niemand heeft het overzicht over wat er gebeurt op Kalimantan en Papoea. Satellietbeelden geven bijvoorbeeld geen goede informatie, omdat het vaak bewolkt is. Met radar, de techniek die wij gebruiken, kun je wel door de wolken heen kijken. Onze kaarten hebben een belangrijke rol gespeeld bij het besluit om een bosgebied van 1,8 miljoen hectare te behouden.' / KV

Omslagfoto Guy Ackermans

IN 'T NIEUWS

14 JUNI T/M 20 JUNI 2007

UNITAS SLUIT MENSA

De mensa van jongerenvereniging Unitas in Wageningen gaat dicht. De belangrijkste reden is het al jaren teruglopende aantal eters. Vrijdag 29 juni kunnen bezoekers voor het laatst in de mensa terecht. Na de zomer gaat Unitas verder met een kleine keuken voor en door leden, en een lunch voor iedereen.

'Het is geen leuk besluit om te nemen, maar ik ben blij dat de knoop is doorgehakt', vertelt bestuurslid Lotte Woittiez van Unitas. 'We draaien nu verlies op de mensa omdat er te weinig mensen komen eten en we denken dat niet meer te kunnen keren. We zitten tegenover de leeglopende Dreijen, buiten het centrum en ver van Forum en het Restaurant van de Toekomst.'

De Unitasmensa werd 56 jaar geleden opgericht in de tijd dat veel studenten bij een hospita woonden en geen keuken hadden. De eetgelegenheid draaide decennia lang goed, maar sinds 1991 daalt het bezoekersaantal gestaag, van dagelijks 250 toen tot minder dan 90 per dag nu.

De ledenvergadering sprak zich op 31 januari al unaniem uit voor sluiting, al had

den velen het er moeilijk mee, vertelt Woittiez. Dat het definitieve besluit nog lang uitbleef, kwam doordat stoppen ook kosten met zich meebrengt die nog gedekt moesten worden.

Begin juni kwam de oplossing, na overleg met Ab Groen die namens de raad van bestuur van Wageningen UR al met Wageningse mensa's in gesprek was over de subsidie. Groen: 'Wij hebben met Unitas gekeken naar hoe we de vereniging kunnen faciliteren. Het huidige mensacontract loopt tot juli 2009. Het geld dat daar nu vrijvalt kan Unitas deels gebruiken om de kosten op te vangen.'

Unitas gaat de huidige keuken verhuren aan een cateraar. Van de mensazaal wordt wat afgesnoept voor de bouw van een kleine keuken waar leden voor leden gaan koken. De zaal krijgt een kroegfunctie en ruimte voor meer kleinschalige culturele activiteiten. Voor de drie personeelsleden, twee koks en een schoonmaakster, wordt ontslag aangevraagd. KSV St. Franciscus en SSR-W betreuren het besluit van Unitas. 'Het is een verarming van het Wageningse studentenleven', zegt voorzitter Mark van der Ham van SSR-W. Bestuurslid Selma Zambeek van KSV erkent dat het lastig is een mensa goed draaiend te houden, maar benadrukt het belang voor studenten om goed en goedkoop te kunnen eten. Beiden zien de toekomst voor hun mensa positief. 'De universiteit heeft meer aanmeldingen en we hopen dat de eters nu naar ons en SSR komen', zegt Zambeek.

Na het afscheidsdiner op vrijdag 29 juni gaat de keuken van Unitas dit jaar alleen nog open voor introlopers en vrijwilligers tijdens de Algemene Introductiedagen (AID). / YdH



Bezoekers van Unitas eten hun mensamaaltijd in de tuin. / foto GA

(INGEZONDEN MEDEDELING)

Kijk voor meer nieuws op de 'News and Events' site van Wageningen UR: www.intranet.wur.nl



IMARES TEXEL NAAR DEN HELDER

Wageningen Imares bereidt de samenvoeging voor van de locaties in Den Helder en Texel. Doel is een bundeling van de vestigingen op het schiereiland Harssens in Den Helder. Over anderhalf jaar neemt de raad van bestuur van Wageningen UR hierover een definitief besluit.

Woordvoerder Hans Bothe van Wageningen Imares zegt dat de vestiging in de kop van Noord-Holland zich autonoom moet gaan ontwikkelen en groeien van 45

werknemers nu naar 80 in de nabije toekomst. Onderzoekers van de Texelse vestiging en de vestiging in Den Helder werken nu al veel samen. Volgens Bothe is het mogelijk een efficiëncyslag te maken. Op Texel huurt Wageningen UR ruimte van het instituut voor zeeonderzoek (NIOZ). Dat huurcontract loopt tot 2012 en wordt gewoon uitgediend. Ook daarna zal de samenwerking met het NIOZ worden voortgezet, zegt Bothe. / JB

BEURS VOOR METEOROLOOG

Meteoroloog Chiel van Heerwaarden heeft dit jaar de Toptalent-subsidie ontvangen van onderzoeksorganisatie NWO. Met deze beurs gaat hij promotieonderzoek doen bij de leerstoelgroep Meteorologie van Wageningen Universiteit. NWO had voor 2007 ongeveer 7,6 miljoen euro beschikbaar voor talentvolle studenten om te promoveren. Universiteiten

dienden voor 128 laatstejaars studenten uit Nederland een aanvraag in. NWO kende er 41 toe.

Van Heerwaarden, die vorig jaar november zijn masteropleiding meteorologie afrondde, is de enige Wageningse begunstigde. Hij gaat onderzoek doen naar de invloeden van landgebruik op de vorming van wolken. / LH

WAGENINGSE STUDENT WINT WIELERKLASSIEKER

Sanne van Paassen, eerstejaars student Bedrijfs- en consumentenwetenschappen aan Wageningen Universiteit, heeft zaterdag 17 juni de Ronde van Kerspelen gewonnen. De klassieker, met start en finish in het Friese Drogeham, was haar eerste overwinning bij de elitevrouwen.

Sanne fietst sinds een jaar voor Team DSB bank, de wielerploeg van wereldkampioen Marianne Vos. 'Meestal rijd ik voor anderen, maar Vos was in het buitenland en nu keken we tijdens de wedstrijd wie er ver kon komen', vertelt Sanne. Toen een ploeggenote halverwege werd teruggepakt, demarreeerde Sanne en kreeg drie medevluchters. Door een lekke band en een valpartij vielen er twee af. Met de laatste bleef ze weg, en Sanne won de sprint. 'Ik voelde me goed en zat in de juiste ontsnapping. Het laatste deel was het alleen pokkenweer, de regen kwam

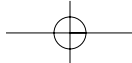
met bakken uit de hemel en bochten op klinkerwegen namen we heel rustig om niet onderuit te gaan.'

Zaterdag 30 juni rijdt Sanne het Nederlands Kampioenschap op de weg in Maas-tricht, net als Annemiek van Vleuten, vijfdejaars student Dierwetenschappen die dit jaar is begonnen met wedstrijden fietsen. / YdH

PRIKBORD

prikbord@cereales.nl

Resource geeft je de ruimte voor je mooiste foto, je eerste verhaal, je beste cartoon



'We draaien nu verlies omdat er te weinig mensen komen eten'



WERKGROEP LANDGOED LARENSTEIN LIGT STIL

De werkgroep van studenten en medewerkers van Van Hall Larenstein in Velp die meedenkt over de herinrichting van landgoed Larenstein, lijkt een vroege dood te sterven. Met de weigering van het college van bestuur om inzage te geven in de financiële wordt de werkgroep praktisch op non-actief gesteld, vinden de leden. Het college bestrijdt dit en spreekt van een 'pas op de plaats'.

De 'Kwaliteitswerkgroep onderwijs in het landgoed', die twee maanden geleden is opgericht, is één keer bij elkaar gekomen. 'Iedereen was het er toen over eens dat we inzage in de financiële gegevens nodig hadden om meer helderheid te krijgen. Vervolgens is met Martin Jansen van het college van bestuur afgesproken dat die informatie er in grote lijnen zou komen', vertelt docent Ad Woudstra, die met een

collega de werkgroep inhoudelijk leidt. Een paar weken geleden meldde het college echter dat het nog geen opening van zaken zal geven. Merkwaardig, vindt Woudstra. In de wandelgangen wordt zelfs gefluisterd dat de werkgroep is opgeheven.

Volgens Martin Jansen, lid van het college van bestuur, is de gevraagde informatie inderdaad toegezegd. 'Dat staat nog steeds. Maar het masterplan voor het landgoed wordt eind augustus in de gemeenteraad besproken en pas dan worden de kaders duidelijk. Tot die tijd ligt het even stil.' Hij kan de onrust bij de leden van de werkgroep goed begrijpen. 'Ze stonden in de startblokken en moeten nu pas op de plaats maken. Dat is vervelend', zegt Jansen. 'Ik ga ervan uit dat de werkgroep na de zomervakantie gewoon verder gaat. Dat is ook mijn wens.' / AB

FESTIVAL OVER VOEDING

In de eerste week van oktober wordt in Wageningen Food4You gehouden, een vijfdaags voedingsevenement dat voortborduurt op het succes van City of Insects van vorig jaar.

Doel van Food4You is het publiek te informeren over wat er aan de keukentafel mogelijk is met voeding, wat er in laboratoria wordt ontwikkeld en wat in de collegeza-

len gedoopt wordt. Wie zich goed voedt voelt zich lekker, is de boodschap. Wageningen UR organiseert het evenement in samenwerking met de gemeente en de Vakschool Wageningen. In die week wordt ook het Restaurant van de Toekomst officieel geopend. Het evenement wordt op 7 oktober afgesloten met het Nationaal Gastronomie Symposium, waar topkoks en liefhebbers aan deelnemen. / JB

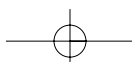
RECTIFICATIE CHEMIEPRIJZEN

In het artikel 'NWO-subsidies voor chemici' (Resource 34, pagina 4) staan enkele begunstigen van vorig jaar genoemd, in plaats van de winnaars van dit jaar. Dat komt doordat bij de samenstelling van het bericht een verouderde link op de NWO-website is gebruikt. Prof. Fons Stams, prof. Ton Visser en dr. Ton Marcelis ontvingen hun subsidie al in 2006. Organisch

chemicus dr. Maurice Franssen is wel een van de nieuwe winnaars, evenals de niet in het bericht genoemde biochemicus dr. Carlo van Mierlo en fysisch chemicus prof. Martien Cohen Stuart. Zij krijgen 225 duizend euro voor excellent en risicovol onderzoek naar respectievelijk vouwende eiwitten en de stabiliteit van platte colloïden. / GvM



HANDSCHOEN/ De dierenarts van het Praktijkcentrum voor de Rundveehouderij in Zegveld toont een groepje scholieren de handschoen waarmee de kunstmatige inseminatie van koeien via de endeldarm begeleid wordt. Op 18 en 19 juni bezochten zo'n duizend leerlingen uit groep 7 en 8 van basisscholen rond Woerden het proefbedrijf van Wageningen UR in het kader van de Week van het Platteland. Bedrijfsleider Karel van Houwelingen: 'Het is alweer de derde of vierde keer dat we meedoen en de deelname groeit. Er zijn steeds meer scholen die positief reageren.' De leerlingen kregen een algemene inleiding over de landbouw, en uitleg over onder meer het menu van een koe en de manier waarop boeren weidevogels beschermen. / GvM, foto GA



UIT 'T VEELD

NIEUWS UIT DE WETENSCHAP

AARDAPPELGIF ZET CHOLESTEROLGENEN AAN

Giftige verbindingen in de schillen en uitlopers van aardappels laten cellen meer cholesterol aanmaken en activeren groeiprocessen. Dat ontdekten Wageningse onderzoekers die de effecten van een natuurlijk aardappelgif op darmcellen onderzochten met DNA-arrays.

'Glycoalkaloïden zijn de reden dat we aardappels schillen en de uitlopers, de oogjes en groene stukjes van aardappels wegsnijden', zegt dr. Ad Peijnenburg van onderzoeksinstituut RIKILT. 'Ze bevatten natuurlijke glycoalkaloïden, en die zijn giftig. Ze veroorzaken buikpijn, misselijkheid en diarree en kunnen in extreme hoeveelheden zelfs dodelijk zijn.'

De meest voorkomende glycoalkaloïden in aardappels zijn chaconines en solanines. Peijnenburg en zijn collega's onderzochten de meest actieve daarvan, alpha-chaconine. Ze stelden menselijke darmcellen bloot aan verschillende concentraties van de giftige stof, en bestudeerden vervolgens welke genen daardoor aan of uit gingen staan.

'We zagen dat alpha-chaconine het celmembraan beschadigde', zegt projectleider Peijnenburg. 'En we zagen dat alpha-chaconine vooral genen aanzette. Het meest opvallend was dat bijna de helft van de genen die de aanmaak van cholesterol regelen harder ging werken.'

Cholesterol is een bestanddeel van het celmembraan. De reactie betekent waarschijnlijk dat de cel probeert de schade te



De schillen, uitlopers en groene stukjes van aardappels bevatten giftige verbindingen die onder meer buikpijn en diarree kunnen veroorzaken. / foto bvBeeld

repareren die alpha-chaconine veroorzaakt.

Dat geldt ook voor de andere genen die alpha-chaconine in de cellen activeert. Veel daarvan zijn betrokken bij het metabolisme van aminozuren en de aanmaak van groeifactoren. Ook het mechanisme waarmee de cel cholesterol uit zijn omgeving

opneemt gaat harder werken.

'Bij lage concentraties alpha-chaconine slagen de cellen erin om te overleven', vat Peijnenburg samen. 'Maar als de blootstelling ernstiger wordt, leggen ze op een gegeven moment het loodje.'

Het eerste deel van het onderzoek verschijnt binnenkort in *Food and Chemical*

Toxicology. Eerste auteur van het artikel is promovenda Tafadzwa Mandimika. Het onderzoek is onderdeel van het EU-project Noforisk. In het project ontwikkelen wetenschappers nieuwe beoordelingsmethoden voor de veiligheid van nieuwe voedingsmiddelen. / WK

BIOKIP GROEIT LANGZAMER MET BIOLOGISCH VOER

Voor optimale prestaties van biologische vleeskuikens moet een deel van het voer uit gangbare grondstoffen blijven bestaan, zoals nu het geval is. Dat blijkt uit onderzoek van de Animal Sciences Group (ASG) voor het ministerie van LNV.

Tot nog toe mag in de biologische vleeskuikenhoudery een beperkt deel van het veevoer bestaan uit gangbare grondstoffen. Het voer kan wel geheel uit biologische grondstoffen worden samengesteld, want ze zijn op zich wel beschikbaar, zegt onderzoeker ing. Jan van Harn van ASG. Maar de vraag is groter dan het aanbod, waardoor een deel uit het buitenland moet komen voor de ideale mix voor de huidige vleeskuikens.

Ook is het duurder, terwijl de kip er minder goed van groeit. Biologische grondstoffen bevatten meer vezels, die vooral voor jonge vleeskuikens moeilijk te verteren zijn. Daarnaast zitten er in biologische grondstoffen minder van een aantal belangrijke aminozuren, waaronder methionine.

Dat komt onder meer door de manier waarop reststromen als sojaschroot ge-

produceerd worden. Na een chemische ontvetting van de sojaboon blijft eiwitrijk sojaschroot over. Voor de biologische pluimveehoudery is chemische behandeling in het productieproces echter taboe. Sojaschilfers mogen wel verwerkt worden, maar zijn minder eiwitrijk en bevatten meer vezels.

In het onderzoek zijn twee typen langzaam groeiende kuikens vergeleken. Het traagst groeiende kuiken kon wel iets beter met het biologische voer omgaan. Toch denkt Van Harn dat het weinig zin heeft te investeren in kippen die minder zijn geselecteerd op een optimale omzetting van het voer in vlees dan het huidige biologische kuiken. Uiteindelijk is de vleesopbrengst van die kippen lager, waardoor de boer minder krijgt voor zijn dieren.

Bovendien zijn de voerkosten per kilogram groei hoger. Al met al dus niet interessant voor de biologische vleeskuikenhoudery, denkt hij. / JB

MESTSCHEIDING HELPT NIET

Praktijkproeven met mestscheiding vallen tegen. De techniek blijkt de uitspoeling van stikstof uit grasland niet te beperken, en dat is wel nodig om de Europese Unie ervan te overtuigen dat het een nieuw instrument is tegen overbemesting.

Mestscheiding zou een nieuwe panacee kunnen zijn voor boeren die in de knel komen door strenge Brusselse mestregels. Het is mogelijk om mest zo te behandelen dat er slechts kristallen overblijven: een mooi poeder dat qua samenstelling niet van kunstmest te onderscheiden is. Een uitkomst voor boeren, want er valt kunstmest mee te besparen.

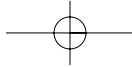
De ministeries van LNV en VROM hebben veel interesse in het idee, omdat het een einde zou kunnen maken aan de eeuwige strijd tussen de agrarische sector en Brussel, waar de Haagse beleidsmakers telkens tussen zitten. Maar de techniek heeft ook een nadeel. Naarmate hogere eisen worden gesteld aan het scheidingsresultaat, is de behandeling duurder en kost die veel energie.

Daarom onderzoeken Plant Research International (PRI) en de divisie Veehouderij van de Animal Sciences Group een tussen-

oplossing: haal de milieubelastende componenten fosfaat en organisch gebonden stikstof eruit. Dat kan door de mest met relatief goedkope technieken te scheiden in een dikke en een dunne fractie. De dunne mest bevat relatief veel stikstof en weinig fosfaat. Bij de dikke fractie ligt dat net andersom. Melkveehouders overschrijven met de dunne fractie de fosfaatregels minder snel, terwijl akkerbouwers die de dikke fractie gebruiken juist de stikstofregels minder gauw schenden.

Onderzoeker Jaap Schröder van PRI is niet enthousiaster geworden door de experimenten. Het voornaamste probleem is de werkzaamheid van de stikstof in de dunne fractie. Die viel tegen en dat duidt op verliezen naar het milieu. Dat is slecht nieuws, want de Europese Unie zal de regels voor de toepassing van de bewerkte mest alleen verruimen als er een milieuvoordeel mee te halen is. En dat lijkt er niet te zijn.

Schröder heeft de techniek echter nog niet afgeschreven. Hij herhaalt zijn proeven op dit moment, en kijkt daarbij ook wat scheiding in combinatie met mestvergisting doet met de kwaliteit van de mest. De resultaten van de nieuwe proeven verwacht hij eind dit jaar te publiceren. / KV



'Gif in aardappelschillen kan in extreme hoeveelheden dodelijk zijn'

MAÏS VERKLIKT GASLEK

Lekken in aardgasleidingen onder de grond kunnen in de toekomst ontdekt worden met behulp van satellietbeelden. Gewassen zoals maïs en tarwe die in de buurt van een lek staan, krijgen namelijk een iets andere kleur.

Promovenda drs. Marleen Noomen van de leerstoelgroep Resource Ecology ontdekte dat planten minder zonlicht absorberen als er aardgas in de grond zit. Hierdoor krijgen de bladeren een iets andere kleur. De verandering is zo klein dat die niet met het blote oog waarneembaar is, maar geavanceerde satellietbeelden zouden uitkomst kunnen bieden.

Noomen: 'Gewassen reflecteren zonlicht. Afhankelijk van hoeveel ze absorberen, zien wij verschillende kleuren, zoals rood, geel en groen. Maar de veranderingen die optreden door het aardgas vinden plaats in het infrarode spectrum. Die kleur zien wij niet.' Grote lekken, die acuut explosiegevaar opleveren, zijn overigens niet met behulp van gewassen op te sporen. De planten verkleuren namelijk pas na twee weken. Bij kleine gaslekken, die langere tijd bestaan zonder tot uitbarsting te komen, kan de methode wel nuttig zijn.

Het lekkende aardgas verdringt beetje bij beetje de gassen die van nature aanwezig zijn in de wortelomgeving van planten, zoals zuurstof. Andere gassen nemen hun plaats in. Noomen bestudeerde de gevolgen hiervan op tarwe en maïs. Door het zuurstoftekort dat optreedt, groeien de gewassen minder hard. Daarnaast veroorzaakt het aardgaselement ethaan chemische veranderingen in de planten. Na opname van dit gas verandert de stofwisseling in de bladeren waardoor maïs en tarwe meer zonlicht terugkaatsen naar de atmosfeer. 'De planten zien er op satellietbeelden dan iets geler uit', zegt Noomen.

De huidige satellietbeelden zijn echter nog niet nauwkeurig genoeg om het verschil te zien. Noomen verwacht dat de technologie over een paar jaar ver genoeg gevorderd is. Ondertussen tonen gasbedrijven uit Oost-Europa en Rusland al interesse in haar resultaten. Deze landen zijn belangrijke leveranciers van aardgas, maar kampen met achterstallig onderhoud aan de pijpleidingen.

Regelmatige controle van gebieden waar leidingen lopen met satellietbeelden, kan straks de gevolgen van kleine lekken beperken. 'Als op satellietbeelden rare gele plekken te zien zijn boven pijpleidingen, is de kans groot dat het om een gaslek gaat en kunnen bedrijven de lekken dichtent.' / LH

Marleen Noomen promoveert op 22 juni bij prof. Andrew Skidmore, bijzonder hoogleraar Vegetation and agricultural land use survey, verbonden aan ITC Enschede.

NIET ALLE DIKKE BUIKEN ZIJN ONGEZOND

Terwijl artsen en voorlichters ons op het hart drukken dat bijna niets zo ongezond is als een dikke buik, zijn duizenden dikkerds zo gezond als een vis. Een Wageningse promovendus heeft vermoedelijk ontdekt waarom. Grote vetlagen zijn waarschijnlijk minder gevaarlijk voor de gezondheid naarmate daarin meer gezonde vetten zijn opgeslagen.

Grote vetreserves verhogen de kans op hart- en vaatziekten en diabetes-2, en misschien ook de kans op reuma en sommige vormen van kanker. Dat komt, zegt dr. Rinke Stienstra van de afdeling Humane voeding, omdat grote vetreserves in het lichaam een constante ontsteking veroorzaken.

Als vetlagen groeien, lokken ze meer immuuncellen aan. Die immuuncellen geven op hun beurt weer ontstekingswitten af. Die eiwitten kunnen medeoorzaak zijn van

dichtgeslibde bloedvaten en diabetes. Omdat Stienstra wilde onderzoeken of grote vetlagen zich onder alle omstandigheden ontpoppen als ontstekingshaarden, mestte hij muizen vet en gaf ze daarna een week het diabetesmedicijn *rosiglitazone*. Rosiglitazone maakt zich in vetcellen vast aan het eiwitje PPAR, dat normaaliter reageert op gezonde onverzadigde vetzuren en hun metaboliëten. De toediening van rosiglitazone geeft dan ook een idee van wat er gebeurt in een dikke buik die niet is opgebouwd uit de ongezonde vetten uit bijvoorbeeld roomboter, maar uit de gezonde vetten in zonnebloemolie.

Stienstra ontdekte dat het prikkelen van PPAR niet kon verhinderen dat er immuuncellen naar de vetreserves verhuisden. 'Integendeel, het aantal immuuncellen nam spectaculair toe na prikkeling van het eiwitje', zegt begeleider dr. San-

der Kersten. 'Het opmerkelijke was dat dit volledig op het conto kwam van immuuncellen van een type dat waarschijnlijk geen schadelijke gezondheidseffecten heeft. Het zijn immuuncellen die je ook vindt in spieren en niet-ontwikkelde vetweefsels in slanke mensen.'

Die immuuncellen maken minder ontstekingswitten aan en meer eiwitten als Interleukine-10 en arginase-1, die de groei en ontwikkeling van weefsels bevorderen. 'Waarschijnlijk stimuleren deze goede immuuncellen ook de groei van de vetweefsels, waardoor die beter vetzuren kunnen opslaan', besluit Kersten. 'Zo voorkomen ze dat vrije vetzuren door het lichaam zwerven en schade veroorzaken.' / WK

Rinke Stienstra promoveerde op 18 juni bij prof. Michael Müller, hoogleraar Voeding, metabolisme en genomics.



Niet alleen voer maar ook afstamming beïnvloedt de vetsamenstelling van melk / foto Dierenbeeldbank.nl

GENEN BEPALEN VETSAMENSTELLING MELK

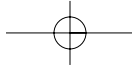
De erfelijke aanleg van runderen bepaalt in grote mate de vetsamenstelling van koemelk. Dat blijkt uit grootschalig onderzoek bij tweeduizend koeien op vierhonderd Nederlandse melkveebedrijven. Het onderzoek wordt binnenkort gepubliceerd in *Journal of Dairy Science* en *Animal Genetics*.

'Als we over ons onderzoek vertelden was de eerste reactie dat de vetsamenstelling toch vooral een aangelegenheid was van de voersamenstelling', vertelt ir. Jeroen Heck van de leerstoelgroep Productontwerpen en kwaliteitskunde, die de vetsamenstelling in de melk mat. Marianne Stoop van de leerstoelgroep Fokkerij en genetica legde de verschillende gevonden waarden in vetzuursamenstelling in de

melk echter naast de gegevens over de afstamming van de koeien in het onderzoek. Toen bleek dat er een erfelijke component zat in de samenstelling: er werden aanzienlijke verschillen gevonden in samenstelling tussen verschillende families. Haar collega drs. Anke Schennink keek vervolgens specifiek naar het zogeheten DGAT-1-gen in het DNA-profiel van de koeien. Van dat gen was al bekend dat het van belang is voor het percentage melkvet. Het gen bleek niet alleen betrokken bij het vetpercentage in de melk, maar ook bij de samenstelling van het vet.

In het onderzoek is gekeken naar alle verschillende vetzuren die in melk voorkomen, waarbij onverzadigde vetzuren uit oogpunt van volksgezondheid in een be-

ter daglicht staan. Eén van de uitkomsten van het onderzoek is dat koeien met een hoger vetpercentage naar verhouding meer verzadigde vetzuren produceren. Prof. Johan van Arendonk die het *Milk Genomics*-onderzoek leidt, zegt dat de vaststelling dat de vetsamenstelling van melk erfelijk bepaald is, gebruikt kan worden bij de fokkerij. Een belangrijk voordeel van het onderzoek is, dat met het DNA-profiel van de stier een voorspelling kan worden gedaan over de vetsamenstelling van de melk van de dochters. Dat betekent dat zonder dure analyses van de melk – nu nog 25 euro per monster – gestuurd kan worden op de samenstelling ervan. De zuivelindustrie kan daarop inspelen, door melk met bepaalde vetsamenstelling voor specifieke doelen te gebruiken. / JB



Communicatie is hot. Ook binnen natuur- en terreinbeheer. De groene professional van vandaag redt het niet meer met soortenkennis alleen, maar moet signalen oppikken uit de samenleving en belangengroepen bij planvorming betrekken. Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) houdt daar nog onvoldoende rekening mee, menen werkgevers uit de groene sector.

door ALEXANDRA BRANDERHORST, foto's JURJEN BERSEE



‘Er zijn 16 miljoen meningen over natuur. Daarom moeten we kunnen uitleggen wat we doen’

Het is echt een gemis in de opleiding’, zegt Wim van Veldhuizen, vestigingsmanager van bemiddelingsbureau Agrojobs, over de communicatieve vaardigheden van VHL-afgestudeerden. ‘De gemiddelde student is op de inhoud gericht. Het zijn plannenmakers. Maar degenen die zorgen dat de plannen erdoor komen, zijn dienstverlenend ingesteld en kunnen ook een communicatieplan maken. De opleidingen bij Van Hall Larenstein lopen op dat punt achter’, vindt Van Veldhuizen. ‘Sommige studenten richten zich in hun stage op communicatie. De enkeling die dat doet, ligt heel goed in de markt. Voor het traditionele boswachterswerk zijn er vele kandidaten.’

De kritiek van Van Veldhuizen wordt breed gedeeld in het werkveld. Werkgevers zoeken beheerders die kunnen samenwerken met boeren, waterschappen en gemeentes. En die om kunnen gaan met recreanten die mee willen praten. Bij dunningen bijvoorbeeld, wanneer bomen letterlijk aangekruist worden voor de kap, vragen wandelaars vaak om uitleg. In vacatures wordt daarom steeds vaker om goede sociale vaardigheden, ‘omgevingssensitiviteit’ en teamgeest gevraagd. En soms zelfs om ervaring in het uitstippelen van ‘interactieve planvormingstrajecten’.

‘Of Larensteiners voldoen aan deze functie-eisen? Dat is heel wisselend’, zegt Janny Bos. Zij is adviseur personeel en organisatie bij Vereniging Natuurmonumenten. ‘Het is altijd sterk afhankelijk van de kwaliteiten in een persoon. En natuurlijk, voor een deel is het *training on the job*. Maar wij vinden dat basiskennis van communicatie en marketing een vast onderdeel van de opleiding moet zijn. Zeker voor hbo’ers is dat belangrijk, om-

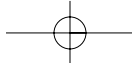
dat zij steeds meer worden ingezet op dit soort taken. Ze hoeven geen communicatiespecialist te worden, maar ze moeten wel weten wanneer ze die in moeten schakelen.’

Theo Meeuwissen, hoofd Bureau Ontwikkeling en Beheer van Oost-Nederland bij Staatsbosbeheer, beaamt dat. ‘Zelfs als Larensteiners zich zuiver inhoudelijk ontwikkelen en in een stafafdeling terecht komen, moeten ze hun vakdeskundigheid kunnen uitleggen en mensen kunnen overtuigen. Je kunt met een enorme vakinhoudelijke bevoegdheid een geweldig rapport schrijven, maar als je mensen niet meekrijgt met wat je wilt, verdwijnt het rapport in de kast.’

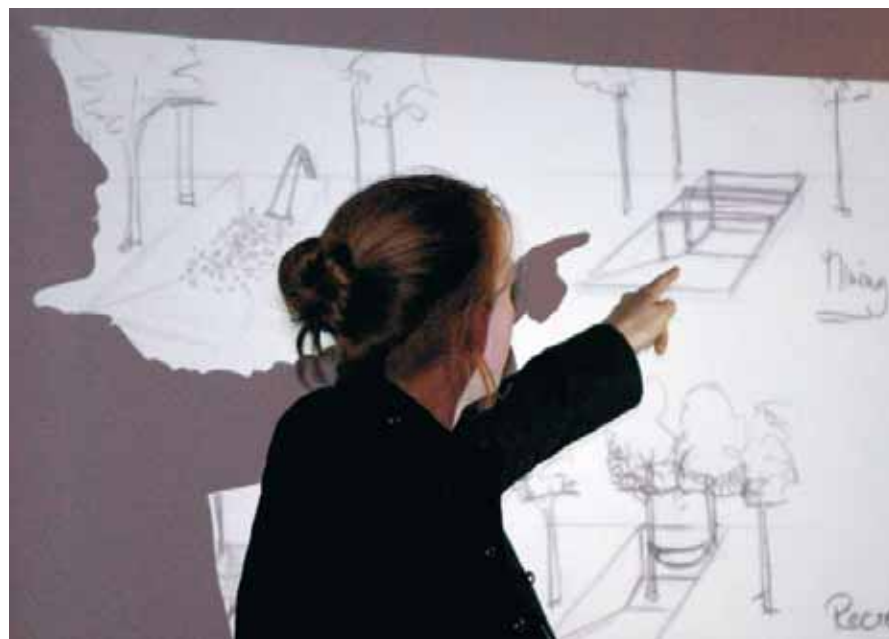
TIJDGEEST

Om bij Staatsbosbeheer door te kunnen groeien naar hogere functies moeten mensen zeker communicatief sterk zijn, zegt Meeuwissen. ‘Studenten moeten daarom in een vroeg stadium van de opleiding bewust worden gemaakt van hun kwaliteiten en valkuilen op het gebied van communicatie, en van hun natuurlijke rol in een team, zoals voortrekker of ondersteuner. En minstens zo belangrijk is het dat leerkrachten zelf meelopen in het werkveld en de manier ervaren waarop er tegenwoordig gecommuniceerd moet worden.’

De eisen van de werkgevers hebben alles te maken met de tijdgeest. Zowel Meeuwissen als Bos zeggen dat hun organisaties zo’n vijftien jaar geleden naar binnen gekeerd waren, terwijl de blik nu naar buiten gericht is. ‘Er spelen allerlei dynamische gebiedsprocessen en de complexiteit is groter. Dat stelt hogere eisen aan de communicatie. We moeten kritische vragen beantwoorden. Waarom dieren in de Oostvaardersplassen een natuurlijke dood mogen sterven, bijvoorbeeld.



GROENE HBO'ERS PRATEN NIET GENOEG



Voor alles is er tegenwoordig een belangengroep. Mensen hebben de natuur in hun hart gesloten. Dat is de enige en beste garantie voor een draagvlak', vertelt Meeuwissen.

KRITISCHE MAATSCHAPPIJ

'We moeten kunnen uitleggen waar we mee bezig zijn. Wat we doen en waarom', zegt ook George Borgman. Als directeur van particulier bosbouwadviesbureau Borgman Beheer heeft hij oud-studenten van VHL in dienst, en komt hij ze vaak tegen bij boseigenaren, Staatsbosbeheer en gemeentes. 'We leven in een kritische maatschappij. Er zijn 16,5 miljoen Nederlanders en net zoveel meningen over natuur. Eigenlijk is het net zoals voetbal. Er is alleen geen vaste natuurpagina in de krant. Alle meningsvorming gebeurt live. Het moet een tweede natuur zijn van mensen die in de openbare ruimte opereren om dingen uit te leggen.' In het onderwijs is dit besef langzaam aan het doordringen. 'Maar voldoende is het nog niet', vindt Daan van der Linde, docent Plattelandsontwikkeling en Ruimtelijke planvorming bij VHL in Velp. 'Heel lang maakten we op school technisch perfecte plannen voor groepen mensen zonder te vragen wat ze zelf wilden. En dan waren we verbaasd als ze bij de presentatie niet blij bleken te zijn met onze plannen', herinnert hij zich. 'Nu wordt er in de opleiding wel wat verteld over communicatie en planvorming, maar dat is puur informatief. Studenten die er meer over willen leren, moeten de minor Ontwikkelingsplanologie kiezen.' Opleidingsdirecteur Bos- en natuurbeheer Hans van Rooijen vertelt dat de hogeschool twee jaar geleden een aantal kerncompetenties heeft opgesteld binnen de opleidingen, waaronder communicatie. Het eerste

jaar competentiegericht onderwijs is inmiddels achter de rug. Van Rooijen: 'We zijn nog wel aan het zoeken.' Maar aan dat zoeken moet binnenkort een einde komen. Docent Van der Linde is vanuit VHL betrokken bij een Europees project genaamd EnTraCoP, oftewel 'Enhancing the Teaching of Collaborative Planning in Natural Resource Management'. Dat betekent zoiets als de bevordering van het onderwijs in interactieve planvorming voor management van natuurlijke hulpbronnen. Gesubsidieerd door de Europese Unie werken organisaties uit Nederland, Finland, Duitsland, Ierland, Tsjechië en Slowakije samen aan het programma. De eerder geschetste ontwikkelingen in het natuurbeheer beperken zich namelijk niet tot de Nederlandse bodem. Alleen de invalshoeken zijn anders. In Oost-Europese landen willen de organisaties vooral de democratie bevorderen. Door het communistische verleden is het publiek daar helemaal niet gewend om mee te praten. 'Finland daarentegen is wat inspraak betreft bijna doorgeslagen', aldus Van der Linde. 'En er spelen daar natuurlijk heel andere dingen, zoals elanden die ongelukken veroorzaken of beren die joggers opeten.'

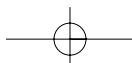
KANT-EN-KLAAR

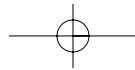
Uit ieder land doet naast een onderwijsinstelling ook een organisatie uit het werkveld mee aan het project. Van der Linde: 'Je kunt pas iets voor de professionele wereld betekenen als je die erbij betreft.' De professionele partner uit Nederland is Buiting Bosontwikkeling, een bedrijf dat nauwe banden heeft met Van Hall Larenstein. EnTraCoP loop nu twee jaar, en heeft inmiddels de *toolkit* 'CoPack' opgeleverd, een kant-en-klaar lesprogram-

ma op internet. Daarin zitten onder andere communicatieplannen, evaluatieformulieren en uitleg over PowerPoint, GIS-kaarten, en presentaties. Het materiaal wordt in verschillende talen aangeboden en is gratis toegankelijk. Trainers en docenten kunnen van de website afplukken wat ze nodig hebben. 'Er zijn veel boeken over interactieve planvorming en conflictmanagement, maar dat is allemaal theorie. Dit onderwijsmateriaal is gericht op het verbeteren van vaardigheden in de praktijk', benadrukt Van der Linde.

Op 14 juni vond een minisymposium plaats waarbij bezoekers de eerste versie van de *toolkit* konden uittesten. Van der Linde meldt dat er kritische opmerkingen waren over de huidige vorm, waar nog aan gewerkt wordt. Het publiek zag wel een goede onderwijskundige aanvulling in CoPack. Van Rooijen is eveneens enthousiast. 'Het project heeft een aantal formats opgeleverd dat we bij het competentiegericht onderwijs goed kunnen gebruiken.'

De eerste studenten die dit competentiegericht onderwijs hebben genoten, komen echter pas over drie jaar op de arbeidsmarkt. De komende paar jaren moeten werkgevers het nog doen met afgestudeerden van VHL die vooral veel vakinhoudelijke kennis hebben. Werkgever Borgman: 'Het komt nu vooral neer op *learning by doing*. En dan verwacht je van een Larensteiner niet meteen dat hij of zij als gebiedsregisseur een heel participatieproces kan draaien. Op z'n best kunnen pasafgestudeerden daar nu bij assisteren. Straks komen er gelukkig mensen die zich tijdens de opleiding al hebben kunnen specialiseren in participatieprocessen. Want de functie van gebiedsonderhandelaar wordt in de toekomst heel belangrijk.'

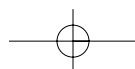
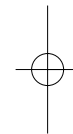
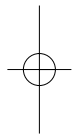


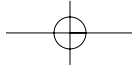


HOKJESGEEST ALS VALKUIL



**‘Excellentie wordt
opgevat als
verdieping binnen
een discipline,
niet als interactie
tussen disciplines’**





Het genomicsonderzoek dreigt in de valkuil te lopen van het wetenschappelijk provincialisme, dezelfde kuil waar de landbouwwetenschap begin jaren tachtig in belandde. Die waarschuwing geeft prof. Fons Werrij, maatschappelijk adviseur van Wageningen UR, bij zijn afscheid als bijzonder hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Een geïsoleerde groep wetenschappers onder druk zetten om met toepassingen te komen is volgens hem hét recept voor maatschappelijke weerstand.

door GERT VAN MAANEN, foto BART DE GOUW

Gammastraling is ideaal om ziektekiemen in voedsel te doden en de veiligheid en kwaliteit van gevoelige producten als kip en garnalen te verzekeren. Toch vindt voedselstraling in Nederland niet of nauwelijks plaats. 'De technologie is van alle kanten onderzocht en naar alle wetenschappelijke maatstaven veilig bevonden, maar de maatschappelijke acceptatie is problematisch', zegt Fons Werrij, adviseur Internationale en maatschappelijke aangelegenheden van Wageningen UR. 'Gammastraling wordt alleen gebruikt voor kruiden en specerijen, omdat de kwaliteit anders alleen te garanderen is door er gifgassen door te leiden.' Voedselstraling werd ooit ontwikkeld door het Wageningse Instituut voor Toepassing van de Atoomenergie in de Landbouw (Ital), waar Werrij aan het begin van zijn loopbaan onderzoek deed naar de invloed van straling op plantencellen. 'In de hoogtijdagen werkten er zo'n tweehonderd mensen bij het Ital. We onderzochten tal van toepassingen. Maar toen atoomenergie en radioactiviteit een slechte naam kregen, was het snel gebeurd met het instituut.'

Ook in zijn latere loopbaan zag de welbespraakte Limburger hoe veelbelovende technologieën en zelfs hele disciplines in het verdomhoekje terecht kwamen door het ontbreken van maatschappelijk draagvlak. In de rede die hij donderdag 14 juni in Nijmegen hield bij zijn afscheid als bijzonder hoogleraar Organisatie en coördinatie van toegepast biologisch onderzoek, schetst hij de valkuil waar de landbouwwetenschap in is getuimeld. Een kuil waar genomicsonderzoekers nu met open ogen in dreigen te stappen, zo waarschuwt hij. Zijn term voor het probleem is 'wetenschappelijk provincialisme': de onwil of het onvermogen van onderzoekers om over de grenzen van hun vakgebied heen te kijken en een echte dialoog aan te gaan met andere disciplines en mensen van buiten de wetenschap.

SCHAALVERGROTING

Werrij kan zich voorstellen dat collega-onderzoekers de term provincialisme als een belediging ervaren, maar denkt toch dat er in de wetenschap vaak sprake is van al dan niet bewuste begrenzing en afbakening. 'En de landbouwwetenschap is daar extra vatbaar voor. Die wordt niet in de eerste plaats gedreven door puur wetenschappelijke nieuwsgierigheid, maar door de ambitie om een maatschappelijk belang te ondersteunen.' De landbouwkunde is daarom in hoge mate verstrengeld geraakt met de landbouw- en voedingsmiddelensector. In de jaren van wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog heeft het landbouwkundig onderzoek een grote bijdrage geleverd aan de Europese voedselvoorziening. Europa veranderde in korte tijd van een netto importeur in een exporteur van voedsel. De pas later erkende negatieve gevolgen van de schaalvergroting en intensivering voor onder meer milieu, gezondheid en dierenwelzijn, hebben de landbouw en het landbouwkun-

dig onderzoek vervolgens in de jaren tachtig in een langdurige crisis gestort.

Het heeft volgens Werrij nog vrij lang geduurd voordat de keerzijde van het succes werd erkend. 'Het was provincialisme ten top, maar niemand vond dat erg. Men was zelfs trots op het behaalde succes en de landbouwwetenschappen stonden in hoog aanzien. De provinciale mentaliteit werd pas een valkuil toen de samenleving – vanuit de verworven situatie van voedselzekerheid – oog kreeg voor de prijs die daarvoor betaald was.' De landbouwwetenschappen verdwenen door deze maatschappelijke afwijzing geleidelijk in de marge van het Europese onderzoekslandschap en zijn volgens Werrij nog steeds bezig om zich van deze historische last te ontdoen. Terwijl ze juist een schat aan kennis en expertise bezitten om de problemen op te lossen. Maar de samenleving heeft er simpelweg geen vertrouwen in dat medeveroorzakers de problemen kunnen oplossen. Technologie is bovendien slechts een deel van de oplossing, meent Werrij. Voor het begrijpen en aanpakken van veroorzaakte problemen is vaak een bredere aanpak nodig.

De geschiedenis rond de Europese landbouwwetenschappen dreigt zich volgens Werrij nu te herhalen bij het relatief nieuwe wetenschapsgebied genomics. De Nederlandse regering besloot in 2002 zo'n 300 miljoen euro vanuit de aardgasbaten in deze discipline te investeren. De verwachting is dat genomics een enorme impact heeft op afgeleide bedrijvigheid in farmaceutische en biotechbedrijven, plantenveredeling en dierfokkerij. In nauwe samenspraak met de betreffende industrie zijn in Nederland tien strategische onderzoeksgroepen gevormd, waaronder het vanuit Wage-

ningen gecoördineerde Centre for Biosystem Genomics (CBSG) en het Nutrigenomics Consortium.

Volgens Werrij, die nauw betrokken was bij de vormgeving van de maatschappelijke component in het koeplprogramma, hebben de centra in vijf jaar tijd een hoog niveau van wetenschappelijke kwaliteit bereikt. Het is – op een enkele uitzondering na – echter niet gelukt de centra structurele aandacht te laten besteden aan maatschappelijke aspecten van genomics, moet Werrij bekennen. Dat is volgens hem niet de schuld van de onderzoekers, maar van het systeem waarbinnen wetenschappers monodisciplinair werken. 'Als excellentie een eis is voor financiering, dan denkt een moleculair bioloog aan publicaties in de *Journal of Molecular Biology*. Een artikel dat hij samen met een socioloog schrijft komt daar nooit in. Op onze oproep voor multidisciplinaire projecten kwamen wel voorstellen, maar als die door een reviewer werden beoordeeld, kregen ze steevast hooguit een middelmatige beoordeling. Het criterium excellentie wordt namelijk steevast als verdieping binnen een discipline opgevat en niet als interactie tussen disciplines. Het systeem laat dan geen financiering toe.' Beoordeling van projectvoorstellen door een panel van wetenschappers werkt volgens Werrij beter.

LIPPENDIENST

Voor veel centra is de maatschappelijke reflectie verworden tot een lippendienst, meent Werrij. Ze produceren kleurrijke folders om het publiek te informeren, maar daar blijft het bij. In 2004 is voor de interactie met het publiek nog wel een apart centrum opgericht: het Centrum voor Samenleving en Genomics (CSG) in Nijmegen. Dat doet goed werk, maar krijgt bij de andere centra geen voet aan de grond, zegt Werrij. 'Het CSG lijkt toch vooral te fungeren als excuustruus. De anderen gaan in hun laboratoria gewoon hun gang.' Dit terwijl toepassingen van genomics veel invloed kunnen hebben op het dagelijks leven. 'Met genomics dreigt bijvoorbeeld in de geneeskunde een diagnose-epidemie. We kunnen nagaan waar je allemaal aanleg voor hebt. Maar wat heb je daaraan als er nog geen remedie is en als niet duidelijk is wanneer de ziektes tot uiting komen? Daar is reflectie op nodig, willen we ons niet opnieuw loszingen van de maatschappij.' In de valkuil van de wetenschappelijke hokjesmentaliteit terecht komen is volgens Werrij geen ramp, maar wel frustrerend en jammer. 'Het kost veel tijd om er weer uit te komen. Je overleeft door je aan te passen. Je verandert jezelf zodanig dat de buitenwereld je niet meer meteen herkent.' Dat kan simpel door het woord landbouw of genomics uit je naam te schrappen, maar de echte oplossing is disciplinaire verbreding. Een moeizaam proces dat Wageningen de laatste twintig jaar ook doorlopen heeft. Het duurt volgens Werrij lang voor je in de ogen van de maatschappij weer salonfähig bent. 'Je bent eigenlijk pas uit de valkuil als je niet meer zien.' <

LOOPBAAN FONS WERRIJ

1943: geboren te Heerlen

1962-1974: studie biologie en promotie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen

1973-1981: wetenschappelijk onderzoeker bij het Instituut voor Toepassing van Atoomenergie in de Landbouw (Ital) in Wageningen

1981-1985: onderzoekskoördinator en afdelingshoofd bij het ministerie van Landbouw en Visserij

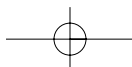
1985-1989: sectordirecteur Plantaardige productie bij de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO)

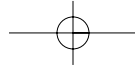
1989-heden: manager Internationale aangelegenheden bij DLO en adviseur Internationale en maatschappelijke aangelegenheden van Wageningen UR

1995-2007: bijzonder hoogleraar Organisatie en coördinatie van toegepast biologisch onderzoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

1997-heden: secretaris generaal van de European Agricultural Research Initiative (Euragri)

2000-heden: voorzitter van de programmacommissie maatschappelijke component van genomicsonderzoek van het Regieorgaan Genomics





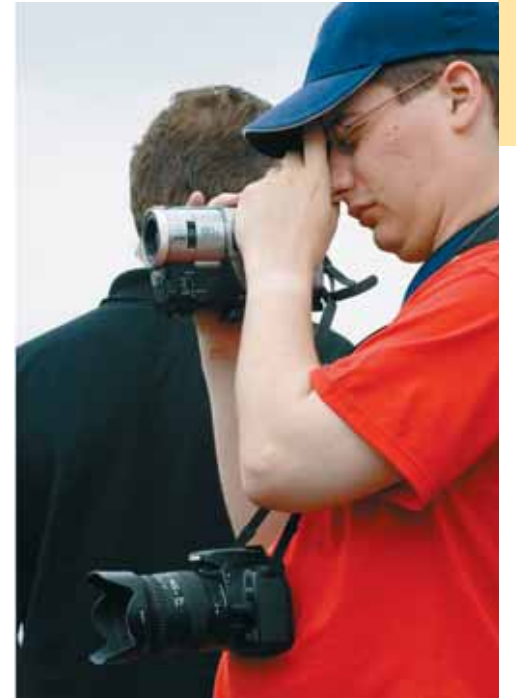
IN BEEELD

ROBOTFANS

Liefhebbers van robots kwamen vorige week vanuit Denemarken, Japan, Finland en Duitsland naar Wageningen om te bepalen wie de beste veldrobot heeft. Tien karretjes, waaronder ook drie Wageningse, vertoonden op vrijdag 15 juni hun kunsten in een maisveld aan de Bornsesteeg. 'Het ging deze keer

vooral om robuustheid', vertelt Jan Willem Hofstee van de leerstoelgroep Agrarische bedrijfstechnologie over het Field Robot Event. De robots moesten onder meer bochten nemen en actie ondernemen bij gele golfballen – onkruid. Winnaar werd Helios van de Technische Universität Braunschweig. De Duitsers hadden de

ervaringen van vorig jaar gebruikt om hun creatie te verbeteren. Ook het studententeam van Agrotechnologie in Wageningen bouwde voort op een bestaande robot. Door hun originele vrije opdracht, waarin ze achter de robot een eierraper bevestigden, werden ze derde. / foto's Guy Ackermans, tekst Yvonne de Hilster



OUDE KOEIEN

UIT DE ARCHIEVEN VAN WAGENINGEN UR



Conciërge Willem van Brakel op een foto uit 1983. Hij behoorde koningin Juliana voor een nat pak. / foto Rein Heij

SPECIAAL TOILET VOOR KONINKLIJKE PLASJES

Het oude hoofdgebouw van de Landbouwhogeschool aan het Salverdaplein in Wageningen had iets vorstelijks. Letterlijk. Het kreeg in 1935 een nieuwe voordeur omdat koningin Wilhelmina op visite zou komen. En voor het bezoek van Juliana in 1951 werd zelfs een speciaal toilet ingericht. Een toilet dat haar tijdens een later bezoek nog een nat pak had kunnen bezorgen als conciërge Willem van Brakel niet zo alert was geweest.

Tijdens een heftige regenbui goten rector Martin Kropff, oud-rector Fokke Hellinga en burgemeester Geert van Rumund op maandag 18 juni champagne over de gedenksteen die ter herinnering aan het voormalige hoofdgebouw van de universiteit op het plein is neergelegd. Het gebouw is voor veel Wageningers een begrip. Het was het toneel van de roemruchte bezetting tijdens de 'Wageningse lente' van 1980 en inzet van een langdurig steekspel rond de voorgenomen sloop. Uiteindelijk heeft alleen het oudste deel, het zogeheten Bassecour, de geschiedenis overleefd dankzij een verbouwing tot appartementencomplex. De twee later bijgebouwde vleugels hebben na de verhuizing van het bestuurscentrum naar Dui-

vendaal plaatsgemaakt voor nieuwbouw. Bij de onthulling van de gedenksteen, aangeboden door het Wageningen Universiteits Fonds, vertelde oud-rector Hellinga dat het gebouw haar statige voordeur te danken heeft aan een bezoek van koningin Wilhelmina. Het Bassecour had oorspronkelijk meerdere gewone voordeuren omdat het een blok van vier riante woonhuizen is geweest. Deze vier huizen werden in 1744 voor baron Lubbert Adolf Torck gebouwd. Het is zeer waarschijnlijk dat koning Lodewijk Napoleon tijdens zijn bezoek aan Wageningen in 1806 nog in het Bassecour heeft overnacht. Het gebouw werd in 1876 door de gemeente Wageningen aangekocht. Het was één van de voordelen waarmee de Rijkslandbouwschool, de voorloper van de Landbouwhogeschool, naar Wageningen werd gelokt. Het bezoek van koningin Wilhelmina in 1935 in verband met de overdracht van de Aula, werd aangegrepen om het Bassecour eindelijk een echte entreehal te geven.

Een andere koninklijke toevoeging was het toilet dat in 1951 werd aangelegd voor het bezoek van Juliana aan de landbouwstad. Het closet, voorzien van een eigen voorportaal, lag dicht bij de voordeur. Peter Verschoor, voormalig hoofd juridi-

sche en algemene zaken, kan het zich nog goed herinneren. 'Het lag in de gang bij onze afdeling. Ik heb er regelmatig een plas gedaan. Dat was eigenlijk niet de bedoeling. De wc was apart aangelegd voor het geval de vorstin tijdens haar een bezoek een plasje moest doen, en was niet bedoeld voor simpele ambtenaren'. In het Wageningse Hogeschoolblad (WHB) van februari 1983 vertelt conciërge Willem van Brakel over een incident dat eind jaren zestig plaatsvond tijdens een volgend bezoek van Juliana. Speciaal voor de gelegenheid was het vorstelijke watercloset grondig opgelapt en geschilderd. Van Brakel kreeg vlak voor het bezoek de opdracht nog een laatste inspectieronde te houden. In de wc-pot zag hij soldeer liggen. 'Ik denk: even doortrekken', zegt hij in het WHB. 'Krijg ik me daar toch een plens water over me heen. Ik was drijfmat. Had de loodgieter vergeten het pijpje aan de stortbak te monteren. Stel je voor dat het de koningin was overkomen. De secretaris zei later: Man, ze hadden je dóódschoten! Maar toen rector Hellinga het aan de koningin vertelde, heeft ze er hartelijk om gelachen. Zo zie je maar weer.' / Gert van Maanen

WERKPLEK

GERT NIEUWBOER

GEVECHT MET GLAS EN ZWAARTEKRACHT

'Het is net een stoomlocomotief', zegt Gert Nieuwboer over de schroefbank in de werkruimte. 'Het binnenwerk heb ik wel eens laten veranderen, maar verder ziet hij er hetzelfde uit als in 1959.' Hij wijst naar een oude foto aan de wand, waarop zijn vader bij het apparaat staat. 'Van hem heb ik het vak geleerd. We komen uit Leerdam, bekend van de glasfabriek. Daar werd glas nog aan de pijp geblazen.' In Gerts eigen glasinstrumentmakerij naast het Biotechnion, die tot 2000 onderdeel van Wageningen Universiteit was, gaat het er heel anders aan toe. 'Ik begin meestal met halffabrikaten zoals buisglas van allerlei maten. Die verwerk ik dan tot complete installaties voor laboratoria, met alle toeters en bellen.'

Als een onderzoeker bij Gert aanklopt,

vraagt hij eerst wat de wensen zijn. Daar rolt een ontwerp uit, en dan is het een kwestie van bouwen, slijpen, verwarmen en aanpassen tot de installatie ook echt werkt. 'Soms lukt dat niet, bijvoorbeeld wanneer ik een meterlange bolkoeler moet maken.' Binnen een glazen buis probeert hij dan een tweede buis, verwarmd door een grote vlam, te bevestigen. 'Dat is steeds weer een gevecht tussen de zwaartekracht, het glas en mijzelf.' Gelukkig ontbreekt het Gert niet aan inventiviteit, zoals de oranje machientjes op zijn bureau bewijzen. 'De waterstraal-luchtpomp voldoet niet meer aan de milieuregels, dus heb ik dit alternatief bedacht, gebaseerd op een onderdeel van een nierdialyseapparaat. Eigenlijk is het zo simpel als wat.' / Richard Esser

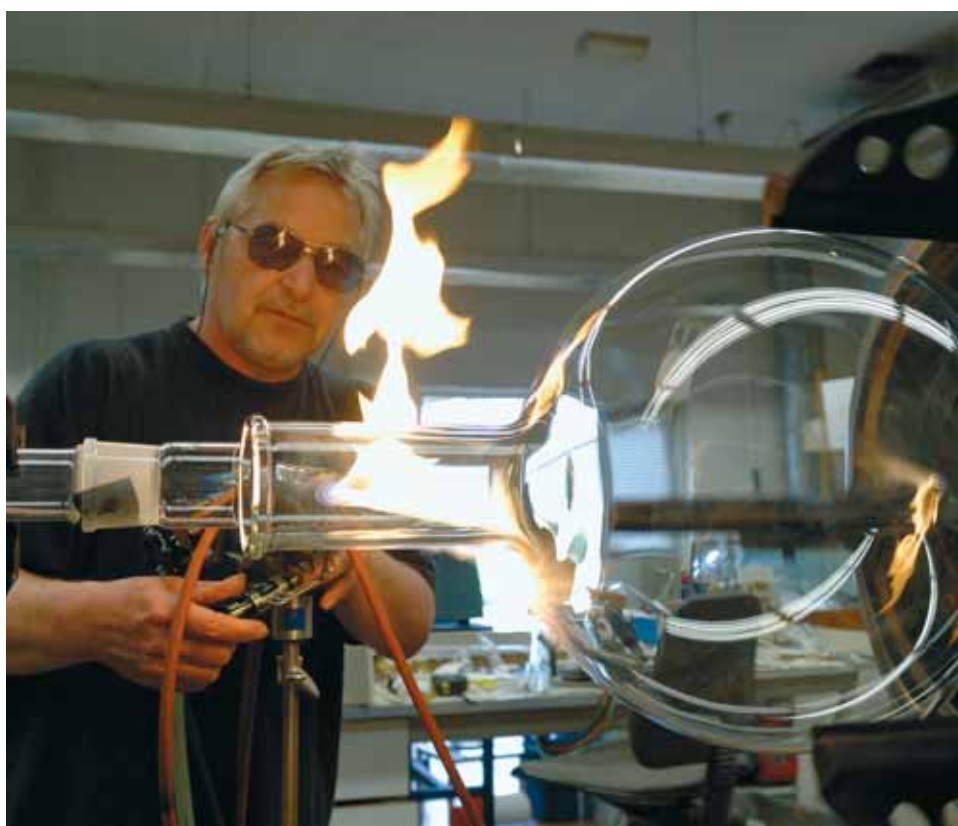
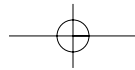


foto Guy Ackermans



M.I.

Supermarkten willen over anderhalf jaar geen vlees meer in hun schappen van biggen die onverdoofd zijn gecastreerd. Daarmee lopen ze vooruit op de resultaten van ASG-onderzoek naar de mogelijkheden om varkens te verdoven voor de ingreep. De agrarische belangenorganisatie LTO Nederland twijfelt dan ook aan de haalbaarheid van het doel dat de supermarkten stellen. Komt het besluit van de winkelketens te vroeg?

KOMT VERZET TEGEN ONVERDOOFD CASTREREN TE VROEG?

door LAURIEN HOLTJER

Dr. Hans Hopster, lector dierenwelzijn bij Van Hall Larenstein en themaleider van het DLO-onderzoeksprogramma Dierenwelzijn

'Ik kan het me van de supermarkten voorstellen dat ze dit besluit nemen. Ze maken een statement dat ook zij de kwestie belangrijk vinden. Maar handig is het niet. Het besluit van de supermarkten lijkt namelijk hoofdzakelijk op ethische gronden te berusten. Mogen wij, mensen, zomaar lichaamsdelen bij dieren onverdoofd verwijderen als dat ons beter uitkomt? Behalve om ethiek draait de discussie echter ook om pijn en ongerief. Hoeveel pijnervaart een big? We kunnen nog helemaal niet zeggen dat verdoofd castreren beter is.

We zijn bezig met het onderzoek naar verdovingsmethoden zoals een lokale verdoving, al dan niet gecombineerd met pijnbestrijding of met gas. De resultaten verwachten we in het najaar. Laten we die rustig afwachten en vervolgens zorgvuldig meewegen in de discussie. Want als we af willen van onverdoofd castreren is het belangrijk dat we alle consequenties op een rij zetten.

Als de supermarkten per se varkensvlees in de schappen willen zonder de pijnlijke castratie, kan dit nu al door de biggen op een lager gewicht te slachten. Dan krijgt het vlees niet die berengeur. Maar daar zitten consequenties aan voor de markt. Het leidt hoe dan ook tot hogere kosten. Partijen zullen afspraken moeten maken over hoe de kosten worden verdeeld. Ik verwacht dan ook dat de soep in de praktijk minder heet gegeten zal worden dan die is opgediend.'



'We kunnen nog helemaal niet zeggen dat verdoofd castreren beter is'

'Boeren vinden het echt niet leuk om de dieren pijn te doen'



Ing. Peter Roelofs van de Animal Sciences Group, onderzoekt arbeidsomstandigheden van varkensboeren

'Castreren onder verdoving is niet zo gemakkelijk als mensen soms denken. Het brengt veel extra werk met zich mee voor de boeren. Nu al is castreren zwaar en onprettig voor hen. Ik ben net begonnen met een onderzoek naar de invloed van het verdoven op de arbeidsomstandigheden tijdens het castreren van de biggen.

De boeren willen dolgraag van het castreren af, maar vlees van ongecastreerde beeren is vooralsnog onverkoopbaar. De boeren vinden het echt niet leuk om de dieren pijn te moeten doen. Het is bovendien zwaar werk. Alleen het lawaai is al enorm. Zodra een boer een big oppakt, gilt hij zo hard als hij kan totdat de boer hem weer heeft neergezet. Verder staat de boer de hele tijd kromgebogen. Uit eerder onderzoek blijkt dat castreren één van de meest belastende werkzaamheden voor de rug is. En dan is er ook nog de zeug die haar biggen wil verdedigen. De boer moet bedacht zijn op zeugen die bijten.

Het is nog meer werk als de boer de biggen eerst moet verdoven. Hij tilt ze één voor één op om ze in te spuiten en zet ze weer neer omdat de verdoving een kwartiertje moet inwerken. Daarna pakt hij ze weer op om de castratie uit te voeren.

Twee keer oppakken is extra belastend en het verdoven brengt bovendien meer kosten met zich mee. Hoe groot de invloed van het verdoven is op de werkbelasting en op de kostprijs zijn we aan het onderzoeken.'

Drs. Marion Kluivers, projectleider van ASG-project Verdoofd castreren in de varkenshouderij

'Onverdoofd castreren is pijnlijk, maar het is nog helemaal niet duidelijk of de alternatieven beter zijn voor het varken. Daar doen wij nu onderzoek naar. We kunnen biggen bijvoorbeeld lokaal verdoven in de testikels. Dat doet echter ook pijn. Een andere methode is de biggen een lang werkende pijnstillertoe te dienen. Lang werkend omdat niet alleen de ingreep zelf pijnlijk is, maar ook de nasleep. Dat wordt nog wel eens vergeten.

We zoeken ook naar de combinatie van lokale verdoving en pijnstillertoe. Veelbelovend is verder nog het alternatief van verdoven met CO₂. Het zou mooi zijn als een big in een box verdoofd kan worden met het gas. De vraag is alleen of dit met voldoende veiligheid toepasbaar is in de praktijk. Tijdens de bewusteloosheid is bovendien niet per se sprake is van pijnstilling. Dat wordt in dit onderzoek vastgesteld. De hamvraag is dus of verdoofd castreren in zijn totaliteit wel een geringere aantasting van het welzijn van de big oplevert dan onverdoofd castreren.'



'Lokaal verdoven in de testikels doet ook pijn'

'Eerder slachten om berengeur te voorkomen kost veel geld'

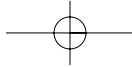


Dr. Gé Backus, groepshoofd Dier, markt en ketenwerking bij het LEI

'De supermarkten nemen met hun besluit de wens over van varkenshouders en consumenten. Maar daarmee is het probleem nog niet opgelost. Ook verdoofd castreren is een ingreep en dus een tussenoplossing. Het streven zou moeten zijn dat castratie helemaal niet meer nodig is. En in wezen wil een varkenshouder net zo graag stoppen met castreren als de supermarkten. Het werk is niet leuk én de varkens groeien minder hard na de ingreep. Er is echter nog geen goed alternatief om de berengeur te voorkomen. En zolang dat er niet is, blijft de varkenshouder castreren, verdoofd of onverdoofd, want hij moet zijn vlees kwijt.

Nederland produceert voor een groot deel voor het buitenland. Vooral de Zuid-Europese markt is lucratief. Wij leveren veel vlees aan bijvoorbeeld Italië. Maar Italië vraagt voor parmaham om zwaardere hammen, oftewel vlees van oudere varkens. Invoering van een alternatief zoals alle varkens slachten voor ze de hormonen die berengeur veroorzaken produceren, kost dus heel veel geld. Er zijn nog andere mogelijkheden. Australië zoekt de oplossing in varkens vaccineren met een middel dat de aanmaak van hormonen voorkomt. Maar hun afzetmarkten in Singapore en Japan willen dit vlees niet omdat het als een chemisch additief wordt beschouwd, dat mogelijk slecht is voor de gezondheid.

Om het afzetprobleem op te lossen moet een aanpak op basis van genetica, voeding, huisvesting, en detectie worden ontwikkeld. Het gaat niet alleen om het algemene gevoel in Nederland dat het anders moet. We moeten toe naar een oplossing op Europees niveau, in plaats van alleen naar de achtertuin van de Nederlandse burger te kijken.'



POST V.O. REDACTIE

POST is de brievenrubriek van Resource, bestemd voor reacties van lezers. Brieven kunnen worden gericht aan resource@cereales.nl of aan Resource, rubriek Post, Postbus 357, 6700 AJ Wageningen.



PROVINCIALISME

Genomicsonderzoekers dreigen in dezelfde valkuil te trappen als de landbouwwetenschappers, meent Fons Werry (zie het interview op pagina 10). Ze isoleren zich van de maatschappij. Provincialisme noemt hij dat: 'de onwil of het onvermogen om over de grenzen van het eigen vakgebied te kijken en een echte dialoog aan te gaan met de samenleving'. Maar als je de biotechnologen – die vanwege de slechte naam van biotechnologie tegenwoordig liever 'genomics' zeggen – iets niet mag verwijten is het dat ze onvolgende gepraat hebben over wat ze doen. Al lang voor Wouter Bos het buurthuis ontdekte, liep de Wageningse biotechnoloog Hans Tramper vergaderingen van de bond

van plattelandsvrouwen en andere clubs af om uit te leggen hoe het zat met genen en biotechnologie. En Tramper was niet de enige. Het internet wemelt van de websites met informatie over genomics. Zwembaden vol drukinkt zijn besteed aan folders. En er is geen onderzoeksfinancier van genomicsonderzoek die niet de eis stelt dat er over het onderzoek gecommuniceerd wordt en dat maatschappijwetenschappers bij het onderzoek worden betrokken.

Je kunt ook niet zeggen dat de wetenschappers zich doof hebben getoond voor de maatschappelijke kritiek. Vijftien geleden werd veel verwacht van genetische modificatie. Na de discussie over de risi-

co's hebben veel groepen het roer omgegooid. Nu onderzoeken ze diagnostische technieken voor medische toepassingen en bijvoorbeeld plantenveredeling of vee-fokkerij. Technieken waar nauwelijks maatschappelijke weerstand tegen bestaat.

In plaats van nog beter te luisteren en vriendelijk uit te leggen wat ze doen, zouden de biotechnologen zich zelfbewust tweer moeten stellen tegen de anti-genomicslobby van bijvoorbeeld Greenpeace. Het publieke debat is meer gebaat bij wetenschappers die de argumenten voor gentechnologie stevig verdedigen. Luisteraars en duiders zijn er al genoeg. / **Korné Versluis**

DE ZIEL VAN DE UNIVERSITEIT

In de NRC van 26 mei jongstleden schreef Frits van Oostrom, president van de KNAW, een kritisch artikel over het huidige marktdenken aan de universiteiten getiteld 'De twee-eenheid van markt en ziel: de universiteit moet meer durven zijn dan een organisatie'. Hij stelt: 'Het wordt hoog tijd dat de universiteit ophoudt met het nadoen van de markt, en zich de diagnose aantrekt die de Raad van Economisch adviseurs (REA) onlangs voor de gehele Nederlandse publieke sector heeft gesteld: die aapt teveel het bedrijfsleven na, daarmee de unieke kwaliteiten van de eigen sector miskennend.' En ook: 'De laatste jaren is een platte visie leidend geweest in het beleidsdenken over het hoger onderwijs. Onderwijs als product en de student als rondshoppende consument.'

Ook voor Wageningen Universiteit slaat de president met deze uitspraken de spijker op zijn kop. We laten ons de laatste jaren noodgedwongen teveel leiden door individuele financiële prikkels die ook de basis vormen van het nieuwe universitaire financieringsmodel.

Het is algemeen bekend dat wetenschappelijke doorbraken doorgaans afkomstig zijn van het zogenoemde nieuwsgierigheidgedreven onderzoek. Dat onderzoek laat zich niet inkaderen in grootschalige projecten. Hiervoor moet in het financieringsmodel apart ruimte worden gemaakt. Als dit niet gebeurt, zal in de toekomst de wetenschappelijke kwaliteit van het universitaire onderzoek dalen en het aantal baanbrekende publicaties onafwendbaar teruglopen.

Ook de financiering van projecten in het algemene universitaire belang laat te wensen over. In het nieuwe financieringsmodel voeren, zoals al opgemerkt, individuele financiële prikkels de boventoon. Iedere uit te voeren activiteit roept dan meteen de vraag op: wat levert mij dat op? Wie betaalt mijn excessief hoge uurtarief? De boodschap van het nieuwe model is dan ook: levert een activiteit niet direct geld op voor de leerstoelgroep, dan is het kennelijk iets waar geen belang aan gehecht hoeft te worden.

Niet gek dus, dat het algemene belang in het verdomhoekje terecht dreigt te komen. Zo vergt bijvoorbeeld de werving van nieuwe studenten ieder jaar weer een forse inspanning zonder dat daar een directe financiële vergoeding voor de leerstoelgroepen tegenover staat. Dit is een typisch voorbeeld van een *prisoner's dilemma*, waarbij bij een toenemende nadruk op financiële prikkels de verleiding voor het individu om niets te doen groter wordt. Dit is een onderschat risico voor het voortbestaan van de universiteit.

Lees verder op pagina 16

HR



Henk van Ruitenbeek

DE HOOG

GENIAAL

De raad van bestuur is trots op onze medewerkers die de kolommen van *Nature* en *Science* weten te halen. En terecht; binnen de bètawetenschappen zijn het de belangrijkste bladen. Daarom wil onze topbestuurder, de hoofddirecteur van de Wageningse variant van TNO, dat zijn economen, sociologen en andere bewoners van de Leeuwenborch ook voor goud gaan.

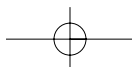
Het moet afgelopen zijn met de eigenaardige publicatiecultuur van de gamma's en de alfa's. Ze schrijven wel, maar soms alleen dikke boeken of artikelen in gerefereerde tijdschriften met een veel te kleine

oplage en te weinig aanzien. Erger nog, er verschijnen zelfs artikelen in *Elle*, *Linda* of *Dagblad Flevoland*.

Dat moet afgelopen zijn, ook de maatschappijwetenschappers moeten streven naar het allerhoogste. Dat moet gemakkelijk kunnen. Neem nou de gezinssociologie. Het is toch een fluitje van een cent om wetenschappelijk te bewijzen dat bij driehoeksverhoudingen de geurprofielen en de omvang van het bekken bepalende factoren zijn bij overspel van mannen en vrouwen. Dat vinden de Britten – die graag de kat in het donker knijpen – leuk, dus ook Britse uitgevers.

Het ligt toch voor de hand dat onze talrijke agrarische economen samen met enkele psychologen het bewijs leveren dat de agrarische homo economicus in West-Europa is uitgestorven, omdat boeren blijven boeren. Dat is goed nieuws voor de Amerikaanse boeren en de voor globalisering van de landbouweconomie, dus ook voor *Science*.

Daarom is het een geniaal idee van de voorzitter om onze maatschappijwetenschappen op deze manier op de wereldkaart te gaan zetten. / **Kees de Hoog**





'We set the tone for the conference by talking about mutual respect and action'

NEW CHAIRWOMAN

The Chinese Association of Students and Scholars in Wageningen has a new chairwoman. Li Yuan was elected by the CASSW members on 14 June to succeed chairman Wang Yiding, and will head the association until July 2008.

During the meeting the annual report of the CASSW was presented. Li Yuan (25) presented her plans for the future and answered questions about herself. She has nearly completed an MSc in Food Technology and will start her PhD in September. The CASSW is an important organisation for Chinese students. It helps new students to adapt to their new environment by organising social activities like excursions, bicycle repairs and a hair-cutting workshop. The association also assists students with registration and paperwork at the embassy and university during their study. / NM

NUTRITION WEEK

During the first week of October, Wageningen will host Food4You, a five-day nutrition event styled on last year's successful City of Insects. The objective of Food4You is to inform the public about what they can do at home when it comes to nutrition, the work of the Wageningen laboratories, and what students learn in lectures. If you eat well, you feel good, is the message. Wageningen UR is organising the event jointly with the municipality and the catering college Vakschool Wageningen. The closing event will be the National Gastronomy Symposium on 7 October, with professional chefs and cooking enthusiasts. / JB

WHAT'S ON

Thursday 21 June

18.00 / Party for Idealis tenants Let me in, Wageningse Berg stadium.

20.30 / La Vie en Rose, see www.movie-w.nl

23.00 / Ideaal is anders, party at Unitas, with 70s, 80s and 90s music.

Friday 22 June

21.30 / Concert and presentation of new CD by De Klojos at Unitas.

22.30 / Bas & Aka play bass in Stedia Café.

23.00 / Brazilian Forro Party at International Club. Forro workshop and DJs Felipe and Michael.

Saturday 23 June

10.00-17.00 / Art market near the Saturday market in town centre.

23.00 / Magnetic at Unitas.

24.00 / DJ Night at the International Club with four DJs.

Sunday 24 June

20.30 / Romance and Cigarettes, see www.movie-w.nl



International youth delegates Patience Mayaki (left) and Arjan Hassing talk at the CITES conference. / photo Arjan Hassing

STUDENTS ADDRESS CONSERVATIONISTS

'We were privileged to be able to bring such an important message to all those people,' says Arjan Hassing, a Dutch student doing a master's in Forest and Nature Conservation. He and fellow student Patience Mayaki from Nigeria were chosen to speak about nature conservation to more than fifteen hundred highly placed delegates from 171 countries during the conference of the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES).

Every two or three years, delegates from all over the world come together to discuss trade policies for endangered and threatened species of plants and animals. This year the conference was held in The Hague, from 3 to 15 June. A shadow conference was held in advance, at which twenty-four students from different Dutch universities debated about some of the topics which would also be discussed during the official conference. In the end, Patience and Arjan were elected by the other students to present the results to all delegates attending the official conferences of CITES.

'I felt like I was being swallowed up,' Patience says, still impressed at the huge number of people. 'Yes, it was amazing.' Arjan nods. 'I was nervous at the start, but as soon as we got up there, I got over it. I was so proud of us, standing there and bringing the message to all those ministers and other officials that taking the right steps for a better future was in their hands.'

'Afterwards, delegates came up to us to compliment us on the content,' Arjan tells. 'They were touched by the message. Some even said we had set the tone for the rest of the conference by talking about mutual respect and really taking action.'

The students' message might even have led to one of the most positive results, the agreement on elephants. 'This was a very controversial issue,' Patience explains. 'Some African countries with healthy elephant populations have big stocks of ivory as a result of natural deaths, but international law prohibits the countries from selling the ivory, for fear that it might lead to an increase in poaching.'

For eighteen years there has been disagreement about what to do with the stocks. The students experienced themselves how complicated the issue is. 'During the shadow conference we spoke about it for a whole day and did not come to an agreement,' Arjan tells. The officials did reach a breakthrough, however. They will allow the four countries with the most flourishing elephant populations a one time sale to Japan only. Effects on illegal trade will be monitored and tradeoffs will go to the protection of the elephants and local people. 'It filled me with joy seeing African countries unite with my own eyes,' was Patience's reaction to this agreement. 'All African countries finally managed to speak with one voice for the continent. It shows a bright future for Africa.'

The two students witnessed the entire process, as they were invited to stay for the whole conference. This gave them the opportunity to meet many people, including the Dutch minister of Agriculture, Nature and Food Quality, the Secretary-General of CITES and delegates from Nigeria. 'It was interesting to talk to them and see all the delegates negotiating. Imagine all the microphones, people lobbying, making pacts and voting,' says Patience. 'It was great to sit back and watch the whole world moving around me.'

Both students have really gotten the hang of politics now. 'I always had a passion for debating and finding international solutions for sustainable use of the earth,' Patience says. 'After CITES, I know for sure that I want to commit myself to ensuring a positive change for Africa and the rest of the world by working on an international scale.'

Arjan feels the same way. 'Biodiversity is declining and we are treating the world in such an unsustainable way. I think international policy and negotiation will make a difference and I want to be part of achieving that counter voice by working at an international level on biodiversity. This CITES conference provided an opportunity: I absorbed as many views and information as possible. It was like a playing field where we could get experience and meet important people, which might help us in getting where we want in the future.' / Laurien Holtjer



SNAPPED

WHO?

Wu Shanshan from China, fourth year student of International Development Studies in Wageningen, leaving the Leeuwenborch, on the phone.

CALLING WHO?

'A friend. We have an English lesson tonight at the Language Centre.'

STILL NECESSARY?

'I don't have enough English for the academic master cluster, where I have to work together with five Dutch girls. I need more English to be able to go in depth.'

LEARNED SOMETHING?

'I've had ten classes. We've learned more about grammar, but there's no homework. It's mainly for conversation.' / YdH

NOT ALL BIG BELLIES ARE UNHEALTHY

Whereas doctors and health workers are constantly reminding us that a fat stomach is one of the worst signs of ill health, thousands of fatties are in fact the picture of health. And a Wageningen PhD researcher may have discovered why: the more healthy fats they store, the less dangerous thick layers of fat probably are to health.

High levels of fat reserves increase the chance of heart and circulatory disease and Type 2 diabetes, and possibly also rheumatism and some types of cancer. Dr Rinke Stienstra of the Division of Human Nutrition explains that this is because large fat reserves cause continuous inflammation in the body. If fat layers grow, they attract more immune cells. The immune cells in turn emit inflammatory proteins such as TNF-alpha and Interleukin-6, which can cause furring up of the arteries and diabetes.

Stienstra wanted to find out whether thick fat deposits always spark off more inflammatory activity, so he fattened mice and then gave them the anti-diabetic medicine rosiglitazone for a week. Rosiglitazone attaches itself in fat cells to the protein PPAR, which normally reacts to healthy unsaturated fatty acids and their metabolites. Giving rosiglitazone therefore gives an indication of what

happens in a fat belly that is not composed of unhealthy fats in butter for example, but of the healthy fats in sunflower oil.

Stienstra discovered that stimulating PPAR could not prevent immune cells from transferring to the fat reserves. 'On the contrary, the number of immune cells increased spectacularly after stimulating the protein,' says Stienstra's supervisor Dr Sander Kersten. 'What was interesting was that the only immune cells involved were of a type that probably has no detrimental effects on health. They are the same immune cells as you find in muscles and undeveloped fat tissue in thin people.'

The immune cells manufacture fewer inflammatory proteins and more proteins like Interleukin-10 and arginase-1, which promote the growth and development of tissue. 'Probably these benign immune cells stimulate the growth of fat tissue as well, so they are better able to store fatty acids,' concludes Kersten. 'In this way they prevent fatty acids from roaming around the body and causing damage.' / WK

Rinke Stienstra received his PhD on 18 June. His promotor was Professor Michael Müller, chair of Nutrition, Metabolism and Genomics.

GENES DETERMINE MILK FAT COMPOSITION

The hereditary characteristics of cattle determine to a large extent the fat composition of cow's milk. This has been shown in a large-scale research project involving two thousand cows on four hundred Dutch dairy farms. The results will be published in the *Journal of Dairy Science and Animal Genetics*.

'If we talked about our research, most people's first response was that fat composition was largely determined by feed composition,' tells Jeroen Heck of the Product Design and Quality Management Group, who measured the fat composition of the milk. Marianne Stoop of the Animal Breeding and Genomics Centre took the fatty acid composition values found in the milk and looked at the pedigrees of the cows involved in the research project. It became clear that there was a genetic component in the composition: there were considerable differences in composition between the different families.

Her colleague Anke Schennink then examined the DGAT-1 gene in the cows' DNA profile. It was already known that this

gene is important for the percentage of fat in the milk. However the gene turned out not only to be involved in the fat content, but also in the composition of the fat.

The researchers looked at all the different fatty acids found in milk, of which unsaturated fatty acids are regarded as more healthy for humans. One of the research results is that cows with a higher fat percentage in their milk produce relatively more saturated fatty acids.

Professor Johan van Arendonk, who is leading the Milk Genomics research project, says that the knowledge that the fat composition of the milk is genetically determined can be used in breeding. An important advantage shown up by the research is that the DNA profile of the bull can be used to predict the fat composition of the daughters' milk. That means that milk composition can be managed without having to carry out expensive analyses, as is the case at present. Analysis costs 25 euros per sample. The dairy industry in turn can produce milk with different fat compositions for specific groups. / JB

UNITAS CLOSING MENSA

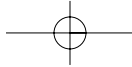
The mensa in the Unitas youth club in Wageningen will close this summer. The most important reason is the long-term decline in the number of people who eat at the club. The mensa will serve its last meal on Friday 29 June.

'It was not an easy decision, but I'm glad we've done it,' says Unitas board member Lotte Woittiez. 'The mensa has been running at a loss because too few people come to eat and drink, and we don't think we can change this trend. The Dreijen complex opposite is emptying as people

move to Forum, and we are outside the centre of town.' Unitas will rent the kitchen out to a caterer. A small kitchen will be built in the current dining room, where members can cook for other members. The dining room will be converted into a bar and space for more small-scale cultural activities. The three paid employees, two cooks and a cleaner, are likely to be made redundant. After the farewell dinner on Friday 29 June, the Unitas kitchen will only be used for new students and volunteers during the AID introduction week. / YdH



BARBECUE / For the first time in its history, SSR-W invited international students to one of their activities on Friday, 15 June. Together with VeSte, ISOW, and Chinese and African students they organised a barbecue. Around 60 students enjoyed the international dishes, the most unusual being the kidneys with garlic grilled by the Chinese. The Dutch dessert, banana with chocolate, was also roasted over the hot coals. The organisers will evaluate the event and discuss whether to put on more international events. / RE, photo GA



Sinds de geboorte van Google Earth is het een sport om via landschapskunst boodschappen te verspreiden. Het is een komen en gaan van graancirkels op de internetsite. De schattige Britse graan-Pacman is bij de laatste update helaas verloren gegaan, maar als je snel bent kunt je nog wel de letwat warrige creatie bewonderen van Lonsdale-fans op een perceel aan de Geertesteeg bij Rhenen.



Als het aan de feministen had gelegen was er nooit een wasmachine gekomen, ontdekte een Eindhovense promovenda. Vrouwen moesten de was uitbesteden, zodat ze meer tijd hadden voor deelname aan de maatschappij. De Nederlandse Vereniging voor Huisvrouwen was lange tijd ook voorstander van de wasserij, maar eind jaren vijftig veranderde de boodschap: 'Er gaat niets boven thuis wassen. De was neemt een eigen plaatsje in, in ons huisvrouwelijk gemoed.'



ENGLAND

Links blijven fietsen. Grote bocht naar rechts, kleine bocht naar links. En links blijven fietsen. Als een mantra herhaal ik dit steeds in gedachten.

Ik ben in Northam, Engeland, op een twee-weekse excursie. Helemaal alleen zit ik in een klein dorpje in het zuidwesten van Engeland en doe een onderzoek naar *migrant workers*. Ik moet uitvinden hoe ik mijn onderzoek ga opzetten, wie en welke organisaties ik ga benaderen en welke informatie geschikt is.

Aan de ene kant is het ongelofelijk eng, want ik zit hier dus echt helemaal alleen in een wildvreemd huis in een onbekend dorpje. Het onderzoek moet volgende week af zijn en die verantwoordelijkheid is drukkend. Mijn begeleider komt twee keer langs en voor de rest moet ik alles zelf oplossen. Maar aan de andere kant is het geweldig. Ik geniet elke dag van de onwaarschijnlijk mooie omgeving – heuvels, kust, zee, prachtige huizen – en de grappige cultuurverschillen – al is het linksrijdende verkeer minder lachwekkend. Alles is fantastisch en ik heb het gevoel alsof ik veel leer. En dan heb ik het over levenswijsheden, zoals dat ik moet blijven genieten (ik weet het, het klinkt als de uitgekauwde moraal van een B-film).

Als ik even niets te doen heb ga ik een wandeling maken, fietsen, zwemmen. Ik verbaas me over de smalle wegen, de vriendelijkheid van de mensen en over het feit dat ik me prima in mijn eentje kan vermaken.

Met mijn onderzoek gaat het redelijk goed. Ik heb al een paar interviews afgenomen en een paar afspraken staan voor volgende week. Het probleem is echter dat hier niet zoveel migranten zijn. Maar daar kan ik verder niets aan doen; ik doe mijn best zoveel mogelijk resultaten te krijgen.

Terwijl ik vanochtend fietsend van het uitzicht aan het genieten was, schrok ik omdat er een auto naar mij toeterde. Bijna viel ik de dichtbegroeide brandnetelberm in. O ja, links blijven. Links blijven. / **Mina Etemad**

GEZOCHT: NIEUWE COLUMNISTEN

Ben jij student aan Wageningen Universiteit of hogeschool Van Hall Larenstein? Maak je leuke dingen mee, en kan je daar met humor en zelfspot over schrijven? Dan ben je misschien onze nieuwe studentencolumnist. Schrijf een eerste uitprobeersel en mail dat uiterlijk maandag 9 juli naar lieke.de.kwant@cereales.nl. Vermeld daarbij je studierichting, leeftijd, adres en telefoonnummer.



LOOPGALA/ Het Loopgala, een nationale baanwedstrijd die de Wageningse studentenatletiekvereniging Tartlétos sinds tien jaar jaarlijks organiseert, was dit jaar voor het eerst in eigen huis. Op de kunststof atletiekbaan van de Bongerd liepen woensdag 13 juni dertien Nederlanders op de vijf kilometer de limiet voor het NK, dat later deze maand wordt gehouden. Verspringster Nicky Lam (foto), een junior van Phanos uit Hoofddorp, moet voor deelname nog een paar decimeter verder gaan springen. Het Nederlands Studentenkampioenschap Meerkamp dat tegelijk werd gehouden is gewonnen door Kirsten Jansen uit Groningen en Marc Lommert uit Culemborg. Tariq van Rooijen, vorig jaar in Wageningen afgestudeerd in de Bedrijfs- en consumentenwetenschappen, werd vierde. / YdH, foto GA

'HALVE ZOOL' DIE GRAAG VERGADERT

'Je moet een beetje gek zijn en van vergaderen houden', zegt Lennart in 't Veld over zijn liefde voor de medezeggenschapsraad van Van Hall Larenstein in Velp, waar hij al drie jaar deel van uitmaakt. Maar hij rondt binnenkort zijn opleiding Bos- en Natuurbeheer af. Met deze vergadertijger vertrekken zeker drie andere studenten uit de raad in Velp en het is moeilijk om nieuwe kandidaten te vinden.

De VHL-locaties Velp en Wageningen hebben in totaal zes studenten in de raad. Daarnaast is er nog een gemeenschappelijke raad met VHL-locatie Leeuwarden, waar Lennart ook in zit.

Dit jaar is het aantal aanmeldingen voor de raad extreem laag: er zijn pas twee nieuwe kandidaten. De termijn waarop mensen zich verkiesbaar kunnen stellen is verlengd en de verkiezingen die op 28 juni gepland staan, worden wellicht doorgeschoven naar een later tijdstip.

Lennart, waarom willen weinig studenten in de MR?

'Het gros van de studenten komt alleen om te studeren, verder zal het ze worst wezen. En dan is er één halve zool die zich afvraagt waarom dingen zus of zo gebeuren. Je hebt diepgang en betrokkenheid nodig. Eigenlijk is het een politiek spel. Dat moet je interessant vinden.'

Maar wat heb je er zelf aan?

'Het vraagt energie, maar je krijgt er veel voor terug. Zoals kennis over hoe een organisatie werkt en vergadertechnieken. Ik heb geleerd om makkelijker mijn mond open te trekken, ook als iemand een pak aan heeft of directeur is. Het is goed voor jezelf en voor de organisatie. Ik kan het iedereen aanraden. Studenten die twijfelen, kunnen ook altijd bij een vergadering kijken. Alle vergaderingen zijn openbaar.'

Hoe lang draaien studenten normaal mee?

'Eén of twee jaar. De MR-structuur is een soort oerwoud. Het duurt dus wel even voor je weet waar wat gebeurt. De inzet van de studentleden loopt wel uiteen. Bij stages bijvoorbeeld stopt de één een paar maanden, en vergadert de ander met een webcam mee vanuit het buitenland.'

Doe je dit werk voor je cv?

'Nee, niet bewust. Als je het goed wilt doen, zit er een heleboel aan vast. Bijblijven met het leeswerk bijvoorbeeld, anders raak je flink achter. Soms vond ik het moeilijk te combineren met mijn studie. Met het afstudeerproject voelde ik me best schuldig als ik ging vergaderen, terwijl de anderen doorwerkten. Voor MR-werk krijg je een vergoeding van 6,75 euro per uur, dat is best redelijk. Maar ik had er liever tijd voor teruggekregen dan geld. Studenten van Wageningen Universi-

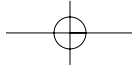
teit kunnen met een bestuursbeurs een vol jaar aan medezeggenschap besteden.'

Wat vind je van een complete medezeggenschapsfusie binnen Wageningen UR?

'Nu loopt VHL binnen het grote Wageningen UR vaak achter de feiten aan. Over zaken als het instellingsplan, ICT en arbovoorwaarden zou WUR-breed overleg goed zijn. Maar de verschillen tussen het hbo en wo zijn te groot. Ik ben bang dat één grote MR een ver-van-je-bedshow wordt, waar ieder onderdeel onderwerpen inbrengt die de anderen niet raken. Dat is inefficiënt. De raad van bestuur wil het eenvoudiger maken voor zichzelf door alles op een hoop te gooien, maar dat heeft weinig voordelen voor de medezeggenschap zelf.'

Wil je bij je nieuwe werkgever weer in de MR?

'Dat hangt af van wat ik binnen die organisatie wil bereiken. Als ik door wil groeien naar een leidinggevende positie is het misschien niet handig om eerst in de MR gezeten te hebben. Je komt dan aan de andere kant van het bord. Als het bedrijf te klein is voor een MR, kan ik het toch niet laten om zaken die me opvallen door te geven aan de leidinggevenden. Maar ook zonder MR kan ik wel leven hoor.' / **Alexandra Branderhorst**



We hadden het kunnen weten. In Leiden is met enig leedvermaak gereageerd op de eerste Spinozaprijs voor Wageningen. In het universiteitsblad *Mare* wordt fijntjes opgemerkt dat onze 'entemoloog' (sic) Marcel Dicke een Leids alumnus is. En: 'om op gelijke stand te komen met de Universiteit Leiden heeft Wageningen nog tien Spinozaprijzen te gaan'. Kunnen die verwaande Leidenaren Maastricht niet eens gaan pesten?



Na de stervende zwaan is er nu ook de kwestie van het stervende schaap. Landbouwminister Gerda Verburg gaat geen onderzoek doen naar mogelijke strafbare feiten van kunstenaar Jeroen Eisinga. De Partij voor de Dieren heeft Kamervragen gesteld over zijn film *Contour*, waarin een schaap op zijn rug ligt te sterven. Als er al sprake is van een misdrijf dan is dat verjaard, zegt Verburg. Het arme schaap is namelijk al in 1997 heengegaan.

De Amsterdamse studievereniging voor psychologen hield deze maand haar jaarlijkse congres en koos daarvoor dit jaar het thema 'seks en liefde'. Niet omdat seks goed verkoopt, maar omdat 'er ook harde wetenschap mee bedreven kan worden'. Een van de 'harde onderzoeksmethoden' is de meting van de expansie van de penis. Tijdens de proef worden pornografische beelden 'ter controle' afgewisseld met die van 'rondvliegende vogeltjes'.

HARD WERKEN VOOR DE BELANGEN VAN STUDENTEN

Jorieke Casteleijn woont sinds een maand in Utrecht. 'Thuis zie ik alleen maar mijn bed', zegt ze. 'Meestal beginnen we om tien uur 's ochtends, eten we 's avonds op kantoor en werken we daarna gewoon weer verder.' Zo bereidt de Wageningse student zich voor op haar baan als bestuurslid van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb). Op zaterdag 23 juni wordt het nieuwe bestuur geïnstalleerd.

'Toen ik de advertentie zag dacht ik: hé, wat gaaf, ik ga eens bellen, even kijken wat de LSVb doet. De sollicitatie was voor mij ook een soort kennismaking, maar gaandeweg werd ik steeds enthousiaster.' Dat Casteleijn geen ervaring heeft opgedaan bij de Wageningse studentenbond WSO, die lid is van de LSVb, maakt niets uit. 'Dat is geen vereiste. De nieuwe voorzitter heeft die plaatselijke ervaring ook niet.' Casteleijn wordt penningmeester. 'Ik heb nog nooit iets met financiën gedaan, maar het lijkt me erg leuk. Bovendien krijgen we een heel intensieve voorbereiding.'

De vijf bestuursleden hebben ook de thema's verdeeld waarmee ieder zich speciaal zal bezighouden. Zo is Casteleijn straks verantwoordelijk voor studenten en gezondheid. 'Via Achmea biedt de LSVb studenten een goedkope ziektekostenverzekering aan. Dat is heel interessant, want het past perfect bij mijn studie Ge-

zondheid en maatschappij.' Ze zal zich ook bezighouden met huisvesting. 'Er is in veel steden nog een kwalitatieve woningnood. Er zijn veel dure kamers waarvan het niet duidelijk is of ze ook echt geschikt zijn. Binnenkort reizen we met de bus door Nederland; studenten kunnen dan bij ons kijken of ze teveel geld betalen voor hun kamer.'

De LSVb wordt gefinancierd door het ministerie van onderwijs (OC&W). 'We worden ook regelmatig om onze mening gevraagd door de minister', vertelt Casteleijn. 'We hebben Plasterk al twee keer ontmoet, en ik heb wel vertrouwen in hem. Hij is erg sympathiek.'

Daarnaast probeert de LSVb invloed uit te oefenen op de Tweede Kamer. 'We zullen veel gaan lobbyen om Kamervragen te laten stellen. Maar als het nodig is zijn we ook bereid tot actie. Afgelopen jaar heeft de LSVb bijvoorbeeld actie gevoerd tegen leerrechten.' De plannen daarvoor liggen inmiddels in de prullenbak.

Met haar collega's is Casteleijn erg gelukkig. 'We hebben allemaal een eigen wille-tje. Je gaat ook niet vechten voor de belangen van studenten als je geen sterke wil hebt. Maar de sfeer is verder heel open. Het gaat heel goed.' En dat is maar goed ook, want het komende jaar zullen zij, samen met achttien andere medewerkers, haar 'familie' zijn. 'Mijn sociale leven speelt zich nu op het werk af.' / RE



Jorieke Casteleijn wordt bestuurslid van de LSVb. / foto Eveline Kooijman

HET ECHE TE WERK



THEE EN COMMUNISME

Martijn van Staveren, masterstudent Internationaal land- en waterbeheer, heeft zich in Vietnam drie maanden verdiept in overstromingsmanagement. Hij kwantificeerde het risico dat bewoners van een rivierdelta lopen, en dronk ondertussen liters thee.

'Vietnam lijkt qua waterhuishouding best veel op Nederland. Noord-Vietnam is een delta, er zijn veel rivieren met een imposant dijksysteem en het land ligt voor een deel onder de zeespiegel.

In het gebied dat ik onderzocht waren behalve gewone overstromingen ook *flash-floods*. Daarbij komen in korte tijd grote hoeveelheden water en modder vanuit de bergen. Ik heb de situatie van de gemeenschappen in kaart gebracht met behulp van de *disaster risk index*. Het is een optelsom van de risico's die mensen lopen. Je kijkt bijvoorbeeld naar hoe dicht ze bij de rivier wonen en hoe ze zich tegen overstromingen kunnen beschermen. Alle gegevens worden bij elkaar gebracht in een getal van één tot honderd. Daarnaast heb ik bekeken hoe het geplande beleid de index zou veranderen als het zou worden doorgezet. Aan de hand van mijn bevindingen heb ik het geplande beleid aangevuld.

Ik ben vooral in de gemeenschappen zelf geweest om mensen te interviewen die geen Engels spreken. Dat leek aanvankelijk voor problemen te zorgen, maar door puur geluk heb ik op de campus twee studenten ontmoet die me wilden helpen. Ze

zijn ieder een paar weken mee gegaan om te vertalen, gewoon voor niks. Daardoor heb ik goed gemixt met lokale boeren, die heel open vertelden over hun problemen.

Het communisme is nog heel sterk in Vietnam. De overheid is erg aanwezig en je moet je steeds verantwoorden. Zo moest ik toestemming aanvragen voor mijn project. Ik moest vertellen wat ik ging onderzoeken, met wie ik wilde praten en waar ik heen zou gaan. Ik kreeg een officiële brief met stempels die ik moest laten zien aan ambtenaren die ik interviewde. Ook wist de politie steeds waar ik was. Ik ben een keer aangehouden omdat ik in een *restricted area* was, een soort beschermde zone. Gelukkig had ik die brief bij me, en toen was het geen probleem.

Ik woonde in een dorpje Yen Lap, niet groter dan een straat. Als ik over straat liep werd ik vaak uitgenodigd om thee te komen drinken. De bewoners wilden me altijd thee geven en een gesprek aanknopen. Gewoon uit interesse. Hoe oud ben je, ben je getrouwd? Dat soort dingen.

Ik kan iedereen die voor zijn studie iets met water wil doen, aanraden om naar Vietnam te gaan. Water is er *hot*. Er is tekort aan drinkwater en er is veel afvalwater. Zelf wil ik ook weer terug voor vervolgonderzoek. De *disaster risk index* die ik heb gebruikt was nogal eenvoudig. Die zou ik best wat uitgebreider willen toepassen, bijvoorbeeld in een PhD.' / Nicolette Meerstadt



We hadden altijd al de indruk, maar nu hebben Noorse onderzoekers het bewezen: wie al veel bedpartners heeft gehad krijgt het gemakkelijkst nieuwe aanwinsten tussen de lakens. Uit onderzoek onder 3500 mannen en vrouwen blijkt dat seksuele ervaring een aanzuigende werking heeft. Seks lijkt in dat opzicht veel op wetenschap: de meest geciteerde onderzoekers krijgen het snelst nieuwe citaties.



Minister Plasterk heeft de Rijksuniversiteit Groningen officieel gevraagd om de salarisverhogingen van de bestuursleden te heroverwegen. De Groningers mogen dan onderaan de lijst van dikverdienende universiteitsbestuurders bungelen, een verhoging van dertig procent vindt de minister 'buitenproportioneel'. Salarisverhogingen in Wageningen voltrokken zich volgens zijn woordvoerder 'vóórdat Plasterk minister werd en die liggen politiek gezien lastiger'.

PRIKBORD

prikbord@cereales.nl

VOOR JE MOOISTE FOTO, JE EERSTE VERHAAL, JE EIGEN CARTOON

ZAAGCURSUS

Florentijn zet zijn kettingzaag in een boomstam. Hij was één van de acht deelnemers aan de cursus motorkettingzagen die de Boerengroep afgelopen week verzorgde. De stichting biedt studenten en medewerkers de gelegenheid om kennis te maken met de praktische kanten van de landbouw. 'Wij vinden, en vele boeren met ons, dat Wageningen UR soms de primaire sector een beetje uit het oog verliest. Veel theorie, weinig landbouw', mailt Lars Keizerwaard van de Boerengroep. De stichting organiseert ook cursussen trekkerrijden en ploegen, praktijkweken op landbouwbedrijven, excursies, lezingen en theatervoorstellingen.



ZANDSTORMEN EN ZWETENDE LOCALS

Een Cadillac die wordt getrokken door een ezel? Drie oud-studenten van Van Hall Larenstein dachten hun eerste fata morgana in de Egyptische woestijn te beleven. Rijdend in hun Toyota Landcruiser waren ze in een zandstorm beland. Soms konden ze niet verder dan een aantal meter voor zich uit zien. Geconfronteerd met de ezel en bolide wreven ze de zandkorrels uit hun ogen. Dankzij de verrekijker kwamen ze tot de schokkende conclusie dat de eens zo dure Cadillac dienstdeed als strontkar.

Ray van Vilsteren, Alexander Peeters en Gertjan Muis zijn trotse leden van het dispuut Doerga van de studentenvereniging Nji Sri. Ze hebben hun studie aan VHL in Deventer afgerond, net voordat die vestiging in september 2006 naar Wageningen verhuisde. En de mannen wilden graag nog op avontuur voordat het burgerlijke leven zijn gang zou nemen met – zoals ze het op hun weblog omschrijven – 'een Volvo station, labrador, vrijstaand huis in Diepenveen, zeurende vrouw en twee jengelende koters'.

Voorlopig mengen ze zich liever nog even onder de Afrikaanse bevolking. Tijdens de boottocht over de Nijl van Zuid-Egypte naar Sudan bijvoorbeeld, toen ze geen eerste-

klas kaartje meer konden bemachtigen. Dag airconditioned driepersoonshut. Er zat niks anders op dan 'op het dek in de brandende zon van vijftig graden naast duizend locals te overnachten die nog nooit van het woord deo gehoord hebben.' Gelukkig konden de reizigers het zweet en woestijnstof afspoelen in het zwembad van de Nederlandse ambassade in Khartoum. Daar werden ze door Nederlandse kennissen onthaald op bier en wijn. In alle opzichten was er een warm welkom. 'Ondanks het negatieve reisadvies voor Sudan lachten de mensjes even lief naar ons, werd er even hard naar ons gezwaaid en werd ons antwoord na de vraag waar we vandaan kwam stevast beantwoord met: oh, Hollandia, Van Basten, Rijk-aard!!'

Vanuit Sudan voert de tocht via Ethiopië naar Kenia, Tanzania en Zambia. Het is niet alleen de bedoeling om daar de lokale horeca te stimuleren. Alexander, Ray en Gertjan gaan ook reünisten van Nji Sri bezoeken die in deze contreien wonen en werken. Eind augustus komen ze terug. / Alexandra Branderhorst

Het weblog van de oud-Larensteiners is te vinden op www.afrika-expeditie.nl.

